

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Γενική Δ/ση Περιβαλλοντικής Πολιτικής
Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας
Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών

Έργο

Εκπόνηση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών, Σύνταξη Προεδρικών Διαταγμάτων Προστασίας και Σχεδίων Διαχείρισης για τις Περιοχές του Δικτύου Natura 2000 (Έργο ΕΠΜ)

Μελέτη 3

Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 Δυτικής Μακεδονίας (μέρους: Περιφερειακές Ενότητες Κοζάνης, Καστοριάς, Φλώρινας, Γρεβενών) και Κεντρικής Μακεδονίας (μέρους: Περιφερειακές Ενότητες Πέλλας, Ημαθίας, Πιερίας)

ΕΠΜ 1ης Ομάδας Περιοχών NATURA

Τεύχος Τεκμηρίωσης ΤΤΒ Κεφάλαιο 1

GR1210002 (ΣΤΕΝΑ ΑΛΙΑΚΜΟΝΑ, GR1250001(ΟΡΟΣ ΟΛΥΜΠΙΟΣ),
GR1250002 (ΠΙΕΡΙΑ ΟΡΗ), GR1250003 (ΟΡΟΣ ΤΙΤΑΡΟΣ), GR1320002
(ΚΟΡΥΦΕΣ ΟΡΟΥΣ ΓΡΑΜΜΟΣ), GR1340006 (ΟΡΟΣ ΒΕΡΝΟΝ - ΚΟΡΥΦΗ
ΒΙΤΣΙ)

Ανάδοχος:

Μαυρομματαίων 15, Αθήνα 10434
Τ: 2108843267 E: fra@otenet.gr

Σύμβουλοι - Μελετητές
Ανάπτυξης & Υποδομών

Πλ. Ιπποδρομίου 7, Θεσσαλονίκη 54621
Τ: 2310250601 E: yetos@otenet.gr

Έκδοση 2^η, 10-10-2025

Το παρόν εκπονήθηκε στο πλαίσιο της Μελέτης 3 «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 Δυτικής Μακεδονίας (μέρους: Περιφερειακές Ενότητες Κοζάνης, Καστοριάς, Φλώρινας, Γρεβενών) και Κεντρικής Μακεδονίας (μέρους: Περιφερειακές Ενότητες Πέλλας, Ημαθίας, Πιερίας)», με Αναθέτουσα Αρχή το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας (ΥΠΕΝ), και Διευθύνουσα Υπηρεσία το Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών της Διεύθυνσης Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας

Το έργο είναι ενταγμένο στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα “Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020 (ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ)” και συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, ΕΤΠΑ).

Η πλήρης αναφορά στο παρόν κείμενο είναι:

Μπούσμπουρας Δ., Μ. Βραχνάκης, Σ. Μπουρδάκης, Λ. Γεωργιάδης, Π. Τσιτούρα, Ι. Καζόγλου, Γ. Φωτιάδης, Λ. Σιδηρόπουλος, Ε. Navarrete, Η. Στραχίνης, Ο. Πετρίκη, Κ. Βιδάκης, Λ. Κώτσιος, Γ. Ρακκάς, Α. Σπυρίδης, Β. Κουτάλου 2025. "Μελέτη 3 Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 Δυτικής Μακεδονίας (μέρους: Περιφερειακές Ενότητες Κοζάνης, Καστοριάς, Φλώρινας, Γρεβενών) και Κεντρικής Μακεδονίας (μέρους: Περιφερειακές Ενότητες Πέλλας, Ημαθίας, Πιερίας)". Τεύχος Τεκμηρίωσης ΤΤΒ: Κεφάλαιο 1 Εισαγωγή για τις περιοχές GR1210002 (ΣΤΕΝΑ ΑΛΙΑΚΜΟΝΑ, GR1250001(ΟΡΟΣ ΟΛΥΜΠΟΣ), GR1250002 (ΠΙΕΡΙΑ ΟΡΗ), GR1250003 (ΟΡΟΣ ΤΙΤΑΡΟΣ), GR1320002 (ΚΟΡΥΦΕΣ ΟΡΟΥΣ ΓΡΑΜΜΟΣ), GR1340006 (ΟΡΟΣ ΒΕΡΝΟΝ - ΚΟΡΥΦΗ ΒΙΤΣΙ). Ανάδοχος: Plas Α.Ε. - ΥΕΤΟΣ Α.Ε., Φορέας Ανάθεσης: ΥΠΕΝ/ Γενική Δ/νση Περιβαλλοντικής Πολιτικής/ Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας/ Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών, Αθήνα, 23 σελ.

This document may be cited as follows:

Bousbouras D., M. Vrachnakis, S. Bourdakis, L. Georgiadis, P. Tsitoura, I. Kazoglou, L. Sidiropoulos, E. Navarrete, H. Strachinis, O. Petriki, K. Vidakis, L. Kotsios, G. Rakkas, A. Spiridis, V. Koutalou 2025. "Study 3 Preparation of Special Environmental Studies and Management Plans for the NATURA 2000 sites of Western Macedonia (part: Regional Authorities of Kozani, Kastoria, Florina, Grevena) and Central Macedonia (part: Regional Authorities of Pella, Imathia, Pieria)". Documentation Volume ΤΤΒ: Introduction for sites GR1210002 (ΣΤΕΝΑ ΑΛΙΑΚΜΟΝΑ, GR1250001(ΟΡΟΣ ΟΛΥΜΠΟΣ), GR1250002 (ΠΙΕΡΙΑ ΟΡΗ), GR1250003 (ΟΡΟΣ ΤΙΤΑΡΟΣ), GR1320002 (ΚΟΡΥΦΕΣ ΟΡΟΥΣ ΓΡΑΜΜΟΣ), GR1340006 (ΟΡΟΣ ΒΕΡΝΟΝ - ΚΟΡΥΦΗ ΒΙΤΣΙ). Consultant: PLAS S.A. & YETOS S.A. Contracting Authority: Ministry of Energy and Environment/ General Directorate of Environmental Policy/ Directorate of Biodiversity and Natural Environment Management/ Department of Protected Areas, Athens, 23 p.

Μελέτη 3 "Εκπόνηση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (ΕΠΜ) και Σχεδίων Διαχείρισης (ΣΔ) για τις περιοχές Natura 2000 Δυτικής Μακεδονίας (μέρους: Περ. Ενότητες Κοζάνης, Καστοριάς, Φλώρινας) και Κεντρικής Μακεδονίας (μέρους: Περ. Ενότητες Πέλλας, Ημαθίας, Πιερίας)"

ΕΠΜ 1ης Ομάδας Περιοχών NATURA
Τεύχος Τεκμηρίωσης ΤΤΒ

Κεφάλαιο 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ & Βιβλιογραφία

GR1210002 (ΣΤΕΝΑ ΑΛΙΑΚΜΟΝΑ)
GR1250001 (ΟΡΟΣ ΟΛΥΜΠΟΣ)
GR1250002 (ΠΙΕΡΙΑ ΟΡΗ)
GR1250003 (ΟΡΟΣ ΤΙΤΑΡΟΣ)
GR1320002 (ΚΟΡΥΦΕΣ ΟΡΟΥΣ ΓΡΑΜΜΟΣ)
GR1340006 (ΟΡΟΣ ΒΕΡΝΟΝ - ΚΟΡΥΦΗ ΒΙΤΣΙ)

Ανάδοχος:

PLAS I. ΚΑΡΑΝΙΚΑΣ - Α. ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑΚΗΣ & ΣΥΝ/ΤΕΣ Α.Ε.
ΥΕΤΟΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ & ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ

Αριθμός Πρωτοκόλλου Ανάδοχου:		
Ηλεκτρονική Υπογραφή -Για τη σύμπραξη-		
Αντώνιος Φραντζεσκάκης, Νόμιμος εκπρόσωπος		
Υπεύθυνος Σύνταξης	Υπεύθυνος Ελέγχου	Υπεύθυνος Έγκρισης
Δημήτρης Μπούσμπουρας	Δημήτρης Μπούσμπουρας	Μασίκα Κωνσταντίνα Αμαλία Μητσόπουλος Ιωάννης Δρακουλάκος Ιωάννης
Κωδικός παραδοτέου	Παρατηρήσεις	Ημερομηνία:
		10-10-2025

ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

Όνομα	Ειδικότητα	Αντικείμενο
Μπούσμπουρας Δημήτρης	Βιολόγος	Συντονιστής Μελέτης
Βραχνάκης Μιχάλης	Δασολόγος, Ph.D.	Ειδικός επιστήμονας ΠΕ, με αποδεδειγμένη εμπειρία στη χλωρίδα / τύπους οικοτόπων
Μπουρδάκης Στρατής	Δασολόγος	Ειδικός επιστήμονας ΠΕ, με αποδεδειγμένη εμπειρία στην ορνιθοπανίδα
Γεωργιάδης Λάζαρος	Βιολόγος	Ειδικός επιστήμονας ΠΕ, με αποδεδειγμένη εμπειρία στην πανίδα (πλην ορνιθοπανίδας)
Τσιτούρα Παρασκευή	Δασολόγος - Περιβαλλοντολόγος, MSc.	Ειδικός επιστήμονας ΠΕ, με αποδεδειγμένη εμπειρία στη χλωρίδα / τύπους οικοτόπων
Καζόγλου Ιωάννης	Γεωπόνος, Ph.D.	Μέλος Ομάδας Μελέτης (χλωρίδα / τύποι οικοτόπων)
Σιδηρόπουλος Λαυρέντης	Οικολόγος, M.Res.	Μέλος Ομάδας Μελέτης (ορνιθοπανίδα)
Navarrete Barranco Elisabeth	Βιολόγος, Περιβαλλοντολόγος M.Sc.	Μέλος Ομάδας Μελέτης (ορνιθοπανίδα)
Στραχίνης Ηλίας	Βιολόγος	Μέλος Ομάδας Μελέτης (αμφίβια / ερπετά)
Πετρική Όλγα	Δασολόγος, Ph.D. Ιχθυολόγος	Μέλος Ομάδας Μελέτης (ιχθυοπανίδα)
Λαζαρος Παμπέρης	Εντομολόγος	Συνεργάτης για την καταγραφή των λεπιδόπτερων
Σπυρίδης Άνθιμος	Αγρονόμος Τοπογράφος Μηχανικός, M.Sc., Ph.D.	Μέλος Ομάδας Μελέτης (υδρολογία / γεωλογία / ποιότητα νερών/ υποδομές)
Βιδάκης Κώστας	Δασοπόνος, M.Sc.	Μέλος Ομάδας Μελέτης (χλωρίδα / τύποι οικοτόπων)
Λάζαρος Κώστας	Δασοπόνος, M.Sc.	Μέλος Ομάδας Μελέτης (δάση)
Κουτάλου Βασιλική	Γεωλόγος, M.Sc.	Μέλος Ομάδας Μελέτης (υδρολογία / γεωλογία / ποιότητα νερών/ υποδομές/ Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών - GIS)
Ρακκάς Γεώργιος	Κοινωνιολόγος, Ph.D.	Μέλος Ομάδας Μελέτης (χωροταξία / οικονομικά και κοινωνικά δεδομένα)
Σπυρίδης Ιορδάνης	Ειδικός GIS	Μέλος Ομάδας Μελέτης (Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών - GIS)

Ταμτάκου Σοφία	Ειδικός GIS	Μέλος Ομάδας Μελέτης (Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών - GIS)
----------------	-------------	--

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
Γενικά στοιχεία.....		1
ii. Ιστορικό προστασίας.....		1
Βιβλιογραφία		4
Γενικές		4
Σχέδια δράσης ειδών		5
Χλωρίδα		5
Ασπόνδυλα		6
Ιχθυοπανίδα		9
Θηλαστικά		13
ΣΤΕΝΑ ΑΛΙΑΚΜΟΝΑ: ΕΖΔ GR1210002		17
ΟΡΟΣ ΟΛΥΜΠΟΣ: ΕΖΔ – ΖΕΠ GR1250001		17
ΠΙΕΡΙΑ ΟΡΗ: ΕΖΔ GR1250002		19
ΟΡΟΣ ΤΙΤΑΡΟΣ: ΕΖΔ GR1250003		19
ΚΟΡΥΦΕΣ ΟΡΟΥΣ ΓΡΑΜΜΟΣ: ΕΖΔ – ΖΕΠ GR1320002		20
ΟΡΟΣ ΒΕΡΝΟΝ - ΚΟΡΥΦΗ ΒΙΤΣΙ: ΕΖΔ GR1340006		22

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Χάρτης 1.1.1 Οι ζώνες που είχαν προταθεί για τα Εθνικά Πάρκα στον Γράμμο, εκατέρωθεν των συνόρων από δύο διαδοχικές μελέτες (Μπούσμπουρας 1999 & Bousbouras 2001)	2
Χάρτης 1.1. 2 Οι ζώνες που είχαν προταθεί για το Εθνικό Πάρκο Γράμμο και την περιοχή Πωγωνίου (Αναπτυξιακή Ηπείρου 2008)	3

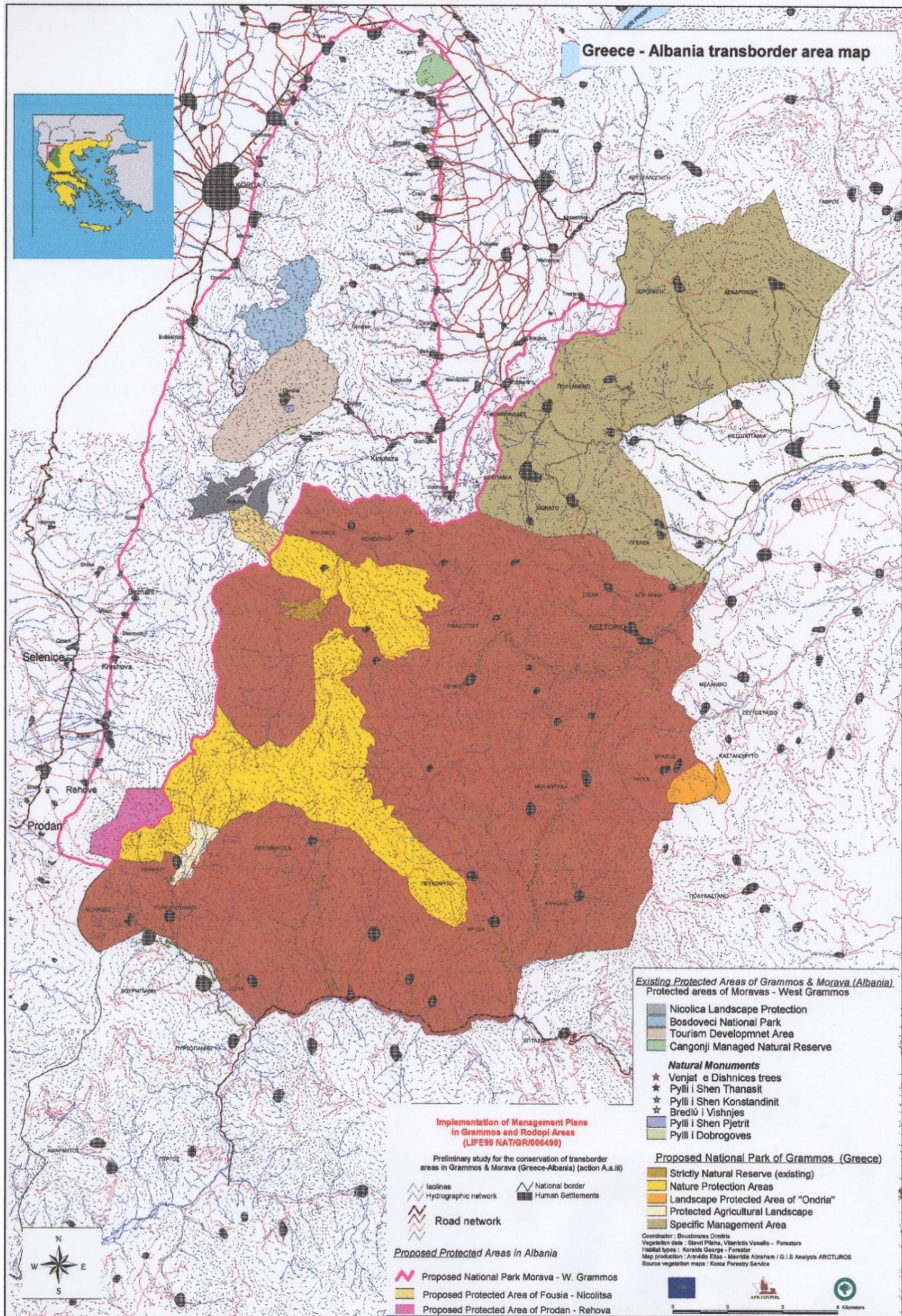
ΠΙΚΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

Συντομογραφία	Επεξήγηση
ΕΠΜ	Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη
ΕΖΔ	Ειδικές Ζώνες Διατήρησης
ΖΕΠ	Ζώνες Ειδικής Προστασίας
ΤΕΔ (SDF)	Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων περιοχής Natura 2000
Τεύχος ΜΒ	Τεύχος μελέτης (δεύτερο τεύχος μελέτης - δεύτερη ενότητα περιοχών)
Τεύχος ΤΤΒ	Τεύχος παράθεσης στοιχείων τεκμηρίωσης του τεύχους ΜΒ της μελέτης

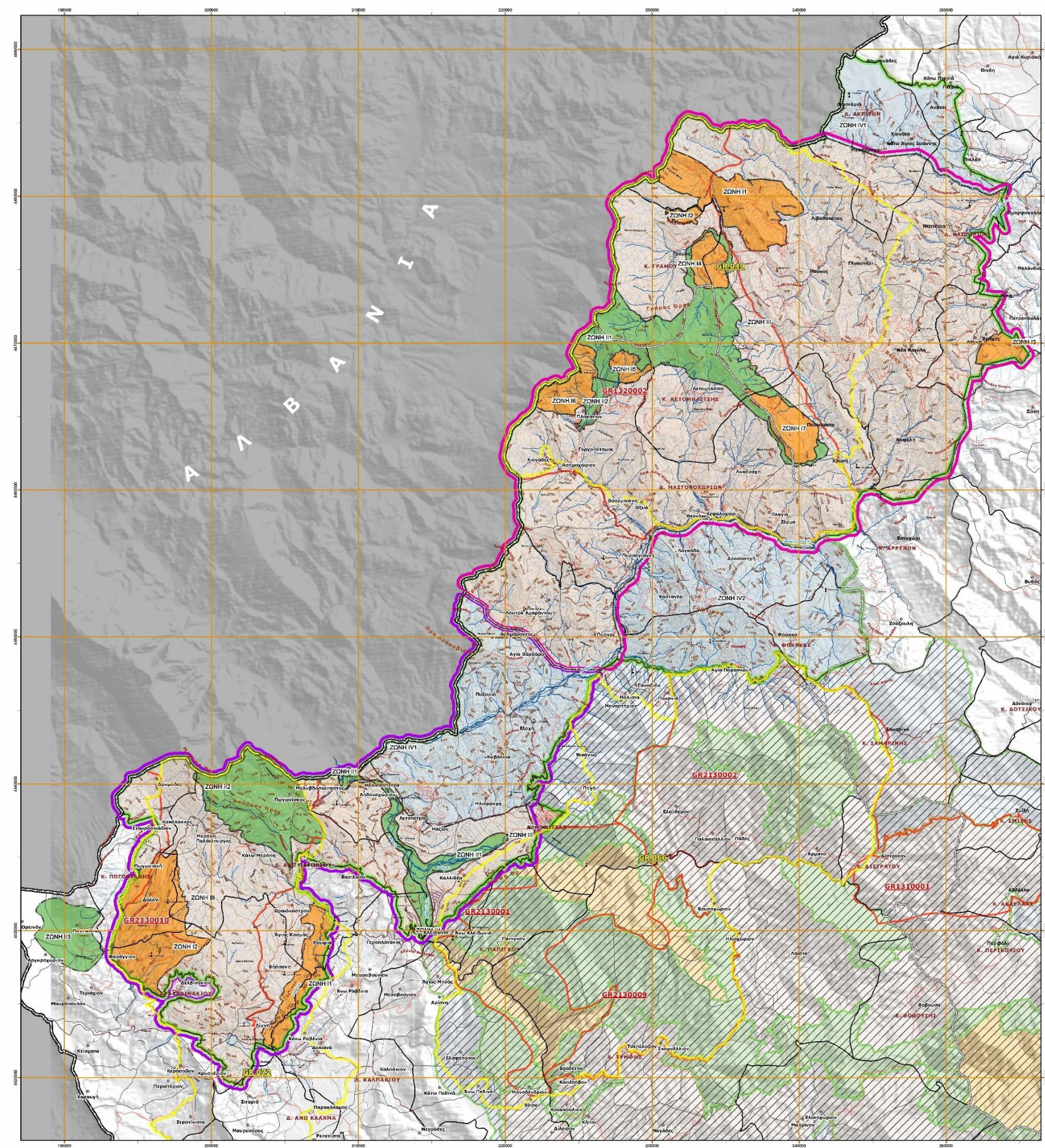
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Γενικά στοιχεία

ii. Ιστορικό προστασίας

Χάρτης 1.1.1 Οι ζώνες που είχαν προταθεί για τα Εθνικά Πάρκα στον Γράμμο, εκατέρωθεν των συνόρων από δύο διαδοχικές μελέτες (Μπούσμπουρας 1999 & Bousbouras 2001)

Υπόμνημα

Διοικητικά Όρια

- Εθνικά Σύνορα
- Όρια Δήμων
- Όρια Περιφερειών
- Όρια Δημ. Διαμερισμάτων
- Όρια Νομών

Οικισμοί

- Εδρες Νομών
- Εδρες Δήμων / Κοινοτήτων
- Εδρες Δημ. Διαμερισμάτων

Οδικό Δίκτυο

- Κύριο Εθνικό & Επαρχιακό Οδικό Δίκτυο
- Κύριο Τοπικό Οδικό Δίκτυο (Ασφαλτοστρωμένος Δρόμος)
- Αγροτικό & Δασικό Οδικό Δίκτυο (Χωματόδρομος)

Υδρογραφικό Δίκτυο

- Ποτάμια Μόνιμης Ροής
- Ρέματα Περιοδικής Ροής
- Αρδευτικά Κανάλια
- Κύριες Ισουμερές Καμπύλες (100μ.)

ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

- Όριο Προστατευόμενης Περιοχής Γράμμου - Β.Δ. Βοίου - Κόνιτσας - Πωγωνίου

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

- Όριο Εθνικού Πάρκου Βόρειας Πίνδου
- Ζώνη Ι
- Ζώνη ΙΙ
- Ζώνη ΙΙΙ (Εθνικό Πάρκο)
- Ζώνη ΙV (Περιφερειακή Ζώνη)

Όρια Περιοχών Δικτύου Natura 2000

- GR1210001: ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΗΜΙΟΣ ΘΥΓΩΝ ΑΣΟΥ
- GR1210002: ΚΟΡΥΦΕΣ ΟΡΟΥΣ ΓΡΑΜΜΟΥΣ
- GR1210003: ΚΟΡΥΦΕΣ ΟΡΟΥΣ ΣΙΜΟΚΑΣ
- GR1210004: ΟΡΟΣ ΤΥΜΦΗ (ΓΚΑΜΙΛΑ)
- GR1210010: ΟΡΟΣ ΔΟΥΣΚΩΝ, ΟΡΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ, ΔΑΣΟΣ ΜΕΡΟΠΗΣ, ΚΟΙΛΑΔΑ ΓΟΡΜΟΥ, ΛΙΜΝΗ ΔΕΛΒΙΝΑΚΙΟΥ
- GR1310001: ΒΑΣΙΛΙΣΤΑ

Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά στην Ελλάδα (ΙΒΑ)

- GR072 Ορεινόαστρο, Αίμη Δελβινάκιου, Δάσος Μερόπης, Κοιλάδα Γορμού και Όρος Καστιάρας
- GR086 Όρος Τύμη (Γκαμήλα) και Όρος Σμόλικας
- GR049 Όρος Γράμμος

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΖΩΝΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Α. ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΓΡΑΜΜΟΥ

- ΖΩΝΗ Ι**
 - Ζώνη Ι1: Περιοχή Προστασίας της φύσης «Τσάνο-Δάσος Φοιάσας»
 - Ζώνη Ι2: Μνημείο της Φύσης Φαλμπουργκ
 - Ζώνη Ι3: Προστατευόμενος φυσικός σχηματισμός Όντριας
 - Ζώνη Ι4: Περιοχή Προστασίας της Φύσης «Σκάλα-Πέτρα Μεγάλη»
 - Ζώνη Ι5: Περιοχή Προστασίας της Φύσης Πλαγκίου
 - Ζώνη Ι6: Περιοχή Προστασίας της Φύσης «Σκάλα-Περίφανο»
 - Ζώνη Ι7: Περιοχή Προστασίας της Φύσης Κάτω Αρένων
- ΖΩΝΗ ΙΙ**
 - Ζώνη ΙΙ1: Περιοχή διατήρησης Τοπίου, Οικοτόπων & Ειδών «ευπρόεδου & κορυφών Γράμμου»
 - Ζώνη ΙΙ2: Προστατευόμενο αγροτικό τοπίο Πλαγκίου
- ΖΩΝΗ ΙΙΙ**
 - Ζώνη ΙΙΙ1: Ζώνη ασυρροφικής διαχείρισης & ανθρώπογενών δραστηριοτήτων Γράμμου - Β.Δ. Βοίου
- ΖΩΝΗ ΙV**
 - Ζώνη ΙV1: Βόρεια Περιφερειακή Ζώνη «Διποταμού-Χιανότα»
 - Ζώνη ΙV2: Ανατολική Περιφερειακή Ζώνη «Γύφτισσα-Ταμπούρι»

Β. ΠΕΡΙΟΧΗ ΟΙΚΟΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΩΓΩΝΙΟΥ-ΚΟΝΙΤΣΑΣ

- ΖΩΝΗ Ι**
 - Ζώνη Ι1: Περιοχή Προστασίας της φύσης χαράδρας Γορμού
 - Ζώνη Ι2: Περιοχή Προστασίας της Φύσης «Φαράγγι Καυβαρά-Δολό-Φαράγγι»
- ΖΩΝΗ ΙΙ**
 - Ζώνη ΙΙ1: Προστατευόμενο παραδοσιακό τοπίο Αϊών-Βοϊδομάτη
 - Ζώνη ΙΙ2: Προστατευόμενο ορεινό τοπίο «Μερόπη-Δούσκων»
 - Ζώνη ΙΙ3: Προστατευόμενο δασικό τοπίο Μπότσας
- ΖΩΝΗ ΙΙΙ**
 - Ζώνη ΙΙΙ1: Ζώνη ασυρροφικής διαχείρισης & ανθρώπογενών δραστηριοτήτων Πωγωνίου-Κόνιτσας
- ΖΩΝΗ ΙV**
 - Ζώνη ΙV1: Περιφερειακή Ζώνη Σαρανταπόρου-Κόνιτσας

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ:
ΕΙΔΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ (ΕΠΜ) ΓΡΑΜΜΟΥ - ΠΩΓΩΝΙΟΥ
Κορυφές Όρους Γράμμου (GR 1320002) & Όρος Δούσκων, Ορεινόαστρο, Δάσος Μερόπης, Κοιλάδα Γορμού, Αίμη Δελβινάκιου (GR 2130010)

ΕΡΓΟΔΟΤΗΣ:
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΑΝΑΔΟΧΟΣ:
ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε.
Πλ. Πύρου & Μσχ. Αγγέλου, 45332 Ιωάννινα

ΤΙΤΛΟΣ ΧΑΡΤΗΣ:
ΧΑΡΤΗΣ 16: Όρια Προτεινόμενων Προστατευόμενων Ζωνών

Συντονιστής Έργου: Χ. Παπαϊωάννου, Βιολόγος, ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2009
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100.000

Χάρτης 1.1. 2 Οι ζώνες που είχαν προταθεί για το Εθνικό Πάρκο Γράμμο και την περιοχή Πωγωνίου (Αναπτυξιακή Ηπείρου 2008)

Βιβλιογραφία

Γενικές

Marrs R. H. & A. S. Watt, 2006. «Biological Flora of the British Isles: Pteridium aquilinum (L.) Kuhn». Journal of Ecology, τόμ. 94, σσ. 1272–1321

Moss D., Wyatt B., Cornaert M.H., Roekaerts M., 1990. CORINE Biotopes. The design, compilation and use of an inventory of sites of major importance for nature conservation in the European Community. Directorate – General Environment, Nuclear Safety and Civil Protection.

Γεωργιάδης Λ., Βαρβέρης Θ., Άμπας Β., 2016. Στρατηγικό Σχέδιο Δράσεων για την ανάπτυξη της Ορεινής Αλιείας στην Περιφερειακή Ενότητα Φλώρινας. Επιχειρησιακό Σχέδιο Εξυγίανσης, Προστασίας, Ανάδειξης και Αξιοποίησης του Συμπλέγματος των λιμνών Ζάζαρης - Χειμαδίτιδας - Πετρών - Βεγορίτιδας του Νομού Φλώρινας. Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα, ΑΝΚΟ/Αναπτυξιακή Εταιρία Δυτικής Μακεδονίας, Περιφερειακή Ενότητα Φλώρινας - Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας.

Κασσάρα Χ, Κατή Β., 2021. Μεθοδολογικός οδηγός παραγωγής των γεωχωρικών βάσεων δεδομένων των Περιοχών Άνευ Δρόμων (ΠΑΔ) της Ελλάδας. Πρόγραμμα «NATLAND- Αδιατάρακτες φυσικές περιοχές της Ελλάδας (SEBI 13)» υπό τη χρηματοδότηση του Πράσινου Ταμείου. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ιωάννινα, 10 σελ.

Κασσάρα Χ., Ψαραλέξη, Μ., Πετρίδου, Μ. Τζωρτζακάκη, Ο. Γαλάνη, Α., Κατή, Β. 2019. Αναφορά μεθοδολογίας και αποτελεσμάτων της Δράσης 1: «Εθνικός χάρτης εκτεταμένων Περιοχών Άνευ Δρόμων (ΠΑΔ) της Ελλάδας», στο πλαίσιο του έργου «Περιοχές άνευ δρόμων και βιώσιμη ανάπτυξη στην Ελλάδα» υπό τη χρηματοδότηση του Πράσινου Ταμείου. Πίνδος Περιβαλλοντική & Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Ιωάννινα. 39 σελ.

Μετεωρολογικός Σταθμός Βελβεντού 1 Κοζάνης. <https://www.meteo.gr/> (τελευταία πρόσβαση 06 Αυγούστου 2020).

Μετεωρολογικός Σταθμός Βελβεντού Κοζάνης. <https://www.meteo.gr/> (τελευταία πρόσβαση 06 Αυγούστου 2020).

Μετεωρολογικός Σταθμός Δίον Πιερίας <https://www.meteo.gr/> (τελευταία πρόσβαση 06 Αυγούστου 2020).

Μετεωρολογικός Σταθμός Μακροχωρίου - Βέροιας. <https://www.meteo.gr/> (τελευταία πρόσβαση 31 Ιουλίου 2020).

Μετεωρολογικός Σταθμός Όλυμπος – Αγ. Δημήτριος <https://www.meteo.gr/> (τελευταία πρόσβαση 31 Ιουλίου 2020).

Μετεωρολογικός Σταθμός Πλικάτι Ιωαννίνων <https://www.meteo.gr/> (τελευταία πρόσβαση 31 Ιουλίου 2020).

Μετεωρολογικός Σταθμός Φλώρινας. <https://www.meteo.gr/> (τελευταία πρόσβαση 31 Ιουλίου 2020).

Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, 2017. Στρατηγική και Σχέδιο Δράσης για τη Βιοποικιλότητα. Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας. ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020.

ΦΕΚ Β 2684/Β/06.07.2018. Έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Ηπείρου (EL05) και της αντίστοιχης Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

ΦΕΚ Β 2685/Β/06.07.2018. Έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας (EL08) και της αντίστοιχης Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

ΦΕΚ Β 2689/Β/06.07.2018. Έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Μακεδονίας (ΕΛ09) και της αντίστοιχης Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

ΦΕΚ Β 4664/Β/29.12.2017. Έγκριση της 1^{ης} Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Ηπείρου και της αντίστοιχης Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

ΦΕΚ Β 4676/Β/29.12.2017. Έγκριση της 1^{ης} Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Μακεδονίας και της αντίστοιχης Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

ΦΕΚ Β 46782/Β/29.12.2017. Έγκριση της 1^{ης} Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας και της αντίστοιχης Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

Σχέδια δράσης ειδών

Μερτζάνης, Γ., Μπούσμπουρας, Δ., Γκατζογιάννης, Σ., Γουδέλης, Γ., Φουρλίγκα Ε., Αδαμακόπουλος, Τ., Λουκάκης, Π., Ψαρούδας, Σ. 1996. Γενικό Σχέδιο Δράσης για την προστασία και διαχείριση των πληθυσμών και των βιοτόπων της αρκούδας στην Ελλάδα. σελ. 276. Χάρτες GIS. Πρόγραμμα LIFE-NATURE ΑΡΚΤΟΣ [ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, WWF-Ελλάς, ΕΕΠΦ, ΥΠ.ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (DG XII)]

Ξηρουχάκης, Σ., (επιμ., 2019). Σχέδιο Δράσης για τρία πτωματοφάγα είδη ορνιθοπανίδας (γύπες): Γυπαετό (*Gypaetus barbatus*), Όρνιο (*Gyps fulvus*), Μαυρόγυπα (*Aegypius monachus*). Έργο LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων, και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα (LIFE16 IPE/GR/000002). Παραδοτέο Δράσης Α.1. Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Αθήνα, 180 σελ. & 6 Παραρτήματα.

Παπαϊωάννου Δ-Χ. (2019). LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα. Παραδοτέο Δράσης Α.1: Σχέδιο Δράσης για το αγριόγιδιο των Βαλκανίων (*Rupicapra rupicapra balcanica*), Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Αθήνα, 94 σελ. + 8 Παραρτήματα.

Σπάλα Κ. (2019). LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα. Παραδοτέο Δράσης Α.1: Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα αυτόχθονα είδη πέστροφας (*Salmo farioides*, *Salmo lourosensis*, *Salmo macedonicus*, *Salmo pelagonicus*, *Salmo peristericus*). Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Αθήνα, 91 σελ. + IV Παραρτήματα.

Τζωρτζακάκη Ο. 2019. Σχέδιο Δράσης για το *Parnassius apollo*. Έργο LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων, και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα (LIFE16 IPE/GR/000002). Παραδοτέο Δράσης Α.1. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Αθήνα, 52 σελ. + IV Παραρτήματα.

Χλωρίδα

Amalesh Dhar, Herwig Ruprecht, Harald Vacik (2008) Population Viability Risk Management (PVRM) for in-situ management of endangered tree species – a case study on a *Taxus baccata* L. population Forest Ecology and Management 255: 7. 2835-2845 April

Constantinidis Th. 1999. *Dianthus haematocalyx* subsp. *phitosianus* (Caryophyllaceae), a new serpentine endemic from Greece. *Phyton*, 39(2):277-291.

Strid A. 1986. Mountain flora of Greece. Vol. 1. Cambridge University Press, Cambridge.

Strid A. and K. Tan. 1991. Mountain flora of Greece. Vol. 2. Edinburgh University Press, Edinburgh.

Αθανασίου Χ.(συντ) 1993. Μελέτη Αναγνώρισης και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος Δασοκήματος «Ραδόσι», Φλώρινα. Χλωριδικός κατάλογος Νυμφαίου. WWF Ελλάς Αρκτούρος, Θεσσαλονίκη, 150 σελ.

Αντωνόπουλος Ζ. και Σ. Τσιφτσής. 2017. Άτλας των Ελληνικών Ορχεοειδών. Τόμος II. Mediterraneo Editions, Ρέθυμνο.

Κατσαβού, Ιωάννα, 2011. Οικολογία και κατάσταση διατήρησης του *Taxus baccata* στο Χολομώντα. PostGraduate Theses, Σχολή Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, σελ. 98.

Κοράκης Γ. 2001. Καταγραφή – Περιγραφή Τύπων Οικοτόπων Προτεραιότητας (9180* & 91E0*) στη Περιοχή του Γράμμου, Στοιχεία Βιοποικιλότητας του Οικοτόπου 9536* (Δάση *Pinus nigra*) Χλωριδική Μελέτη του Υπορόφου των Δασών της *Pinus nigra* του Γράμμου, Καταγραφή των Σημαντικότερων Αλπικών & Υποαλπικών Ελών και Τελμάτων (Fen) του Γράμμου, Προκαταρκτική Αναγνώριση των Σημαντικότερων Τύπων Οικοτόπων στην Περιοχή του Όρους Μοράβα (ΝΑ Αλβανία). Πρόγραμμα LIFE «Εφαρμογή Διαχειριστικών Σχεδίων στις Περιοχές Γράμμου και Ροδόπης» (LIFE NAT/GR/006498), Αρκτούρος, Θεσσαλονίκη.

Κοράκης Γ. 2006. Δράση: Καταγραφή στοιχείων για τους τύπους οικοτόπων και τη χλωρίδα. INTERREG III A/CARDS Ελλάδα-Π.Γ.Δ.Μ. 2000-2006, «Δράσεις Προστασίας Ορεινών Όγκων με Άξονα την Αρκούδα».

Κοράκης Γ. και Α. Γερασιμίδης. 2004. Καταγραφή, ταξινόμηση και χλωριδική σύνθεση των υγροτοπικών ενδιαιτημάτων των ψευδαλπικών λιβαδιών του όρους Γράμμος. Σελ. 199-205. Πρακτικά του 4ου Ελληνικού Λιβαδοπονικού Συνεδρίου «Λιβάδια των Πεδινών και Ημιορεινών Περιοχών: Μοχλός Ανάπτυξης της Υπαιθρου», ΕΛΕ, 10-12 Νοεμβρίου 2004, Βόλος.

Πέτρου Ν., Μ. Πέτρου και Μ. Γιαννακούλιας. 2009. Ορχιδέες της Ελλάδας. Σελ. 320. Εκδ. Οκτώ Σύννεφα, Αθήνα.

Τσιφτσής Σ. και Ζ. Αντωνόπουλος. 2017. Άτλας των Ελληνικών Ορχεοειδών. Τόμος I. Mediterraneo Editions, Ρέθυμνο.

ΑΣΠΟΝΔΥΛΑ

Buse, J., Verdugo, A., Bartolozzi, L., Mendez, M. & Galante, E. 2016. *Cerambyx cerdo*. The IUCN Red List of Threatened Species 2016: e.T4166A43965534. Downloaded on 02 July 2019

Chobanov, D.P., Hochkirch, A., Iorgu, I.S., Ivkovic, S., Kristin, A., Lemonnier-Darcemont, M., Pushkar, T., Sirin, D., Skejo, J. Skejo, Szovenyi, G., Vedenina, V. & Willemse, L.P.M. 2016. *Psorodonotus macedonicus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2016: e.T68462466A85851404. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-3.RLTS.T68462466A85851404.en>

Dacie et al 1982. Butterflies in Northern Greece: July-August 1980 Entomologist Record Journal and Variation V:94:No.1-12. (Με λανθασμένη αναφορά ως *Pseudochazara cingovskii*). [https://users.auth.gr/~efthymia/Butterflies/tisiphone.htmlDacie%20et%20\(1982\):%20Butterflies%20in%20Northern%20Greece:%20July-August%201980%20](https://users.auth.gr/~efthymia/Butterflies/tisiphone.htmlDacie%20et%20(1982):%20Butterflies%20in%20Northern%20Greece:%20July-August%201980%20)

Davkov Slobodan & Xavier Merit, 2018. *Muschampia cribrellum* inexpectata, a new subspecies from Mt Olympus, Greece (Lepidoptera : Hesperidae), *Lépidoptères – Revue des Lépidoptéristes de France*, Mai 2018, 27 (69): 2-11.)

Davkov Slobodan & Xavier Merit, 2017. *Muschampia cribrellum* (Eversmann, 1841) new to the Greek butterfly fauna and found in an unexpected alpine ecosystem (Lepidoptera : Hesperidae), *Lépidoptères – Revue des Lépidoptéristes de France*, Mai 2017, 26 (66) (<https://www.researchgate.net/publication/316740359>)

Edsman, L., Fureder, L., Gherardi, F. & Souty-Grosset, C., 2010. *Astacus astacus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2010: e.T2191A9338388. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2010-3.RLTS.T2191A9338388.en>

Gimenez Dixon, M. 1996a. *Lycaena dispar*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 1996: e.T12433A3347854. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.1996.RLTS.T12433A3347854.en>. Downloaded on 21 August 2019. (<https://www.iucnredlist.org/species/12433/3347854>)

Gimenez Dixon, M. 1996b. *Parnassius apollo*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 1996: e.T16249A5593483. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.1996.RLTS.T16249A5593483.en>

Global Invasive Species Database (GISD) 2015. Species profile *Pacifastacus leniusculus*. Available from: <http://www.iucngisd.org/gisd/species.php?sc=725> [Accessed 10 July 2019]

Gor Adam and Hapka Tamas, 2015. Photographs in <http://jasius.hu/balkanatol/page400a.html> (26 ix 2015)

Gousdovas Th., Tsiourlianos A., Georgiadis L., Giannoulis Th., Moutou K., Mamuris Z., 2018. New Austropotamobius torrentium haplotypes revealed with molecular identification and phylogenetic analysis in Western Macedonia, Greece. Poster presentation No 2/Session I in: 13th EWDA Conference 27 – 31 AUGUST 2018 LARISSA, THESSALY, GREECE.

Hochkirch, A., Heller, K.-G., Chobanov, D.P., Lemonnier-Darcemont, M., Willemse, L.P.M., Szovenyi, G., Sirin, D., Kristin, A., Ivkovic, S., Iorgu, I.S., Pushkar, T., Skejo, J. Skejo & Vedenina, V. 2016. *Poecilimon ebneri*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2016: e.T45463531A74528047. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-3.RLTS.T45463531A74528047.en>

Kati, V. & Willemse, L. (2019): Database of endemic and/or threatened Orthoptera species in the Natura 2000 sites of Greece. DOI:10.13140/RG.2.2.25674.72643.

Kouba A., Petrusek A., Kozák P., 2014. Continental-wide distribution of crayfish species in Europe: update and maps. Knowledge and Management of Aquatic Ecosystems (2014) 413, 05. DOI: 10.1051/kmae/2014007.

Koutrakis, E. T., C. Perdikaris, Y. Machino, G. Savvidis & N. Margaritis, 2007. Distribution, recent mortalities and conservation measures of crayfish in Hellenic fresh waters. Bulletin Français de la Pêche et de la Pisciculture, **385**: 25-44.

Lopes-Lima, M., Kebapçı, U. & Van Damme, D. 2014a. *Unio crassus*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2014: e.T22736A42465628. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2014-1.RLTS.T22736A42465628.en>

Lopes-Lima, M. & Seddon, M.B. 2014b. *Unio mancus*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2014: e.T22737A42466471. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2014-3.RLTS.T22737A42466471.en>

Mason, F., Campanaro, A., Horak, J., Istrate, P., Munteanu, N., Buche, B., Tezcan, S., Mendez, M. & Dodelin, B. 2020. *Buprestis splendens* (amended version of 2010 assessment). *The IUCN Red List of Threatened Species* 2020: e.T3334A166538784. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2020-1.RLTS.T3334A166538784.en>

Nieto, A., Mannerkoski, I., Putschkov, A., Tykarski, P., Mason, F., Dodelin, B. & Tezcan, S. 2010. *Osmoderma eremita*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2010: e.T15632A105873655. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2010-1.RLTS.T15632A105873655.en>

Nieto, A. Mannerkoski, I., Pettersson, R., Mason, F., Méndez, M. & Schmidl, J. 2010. *Lucanus cervus*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2010: e.T157554A5094499. Downloaded on 21 August 2019.

NUMA C., et al, 2016. The status and distribution of Mediterranean butterflies. IUCN, Malaga, Spain. x + 32 pp.

Orthopteroid Specialist Group. 1996. *Stenobothrus eurasius*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 1996: e.T40738A10360775. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.1996.RLTS.T40738A10360775.en>

Perdikaris C., Konstantinidis E., Georgiadis C. and Kouba K., 2017. Freshwater crayfish distribution update and maps for Greece: combining literature and citizen-science data. Knowl. Manag. Aquat. Ecosyst. 2017, 418, 51. DOI: [10.1051/kmae/2017042](https://doi.org/10.1051/kmae/2017042)

Schuster, G.A., Taylor, C.A. & Cordeiro, J. 2010. *Pacifastacus leniusculus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2010: e.T153648A4526314. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2010-3.RLTS.T153648A4526314.en>

Souty-Grosset C., Holdich Dm., Noël P.Y., Reynolds J.D. And Haffner P. (eds). 2006. Atlas of crayfish in Europe. Collection Patrimoines Naturels, vol. 64, 187 p. Muséum National d'Histoire Naturelle, Paris.

Thurner J., 1964. Die Lepidopterenfauna Jugoslawisch Mazedonien. I. Rhopalocera, Grypocera und Noctuidae. Posebno Izd.prirod.Muz.Skopje 1: 1-158

Tolman Tom, 1997. Butterflies of Britain and Europe, Collins Page 202 (=S Vernon Mts. 850-1100).

van der Poorten Dirk, 1985. *Erebia epiphron* KNOCH, een nieuwe soort voor de Griekse fauna (Sepidoptera: Satyridae) Phegea 13(1): 3 (1 januari 1985)
(http://www.phegea.org/Phegea/1985/Phegea13-1_3.pdf)

van der Poorten Dirk, 1984. Interessante faunistische gegevens over sommige Griekse dagvlinders in juli 192, april en juli 1983. (Lepidoptera, Rhopalocera, - Phegea 12: 25-28.

Van Swaay, C.A.M. & Warren, M.S. 2000. *Lycaena ottomana*. The IUCN Red List of Threatened Species 2000: e.T39486A10228760. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2000.RLTS.T39486A10228760.en>

Van Swaay, C., Cuttelod, A., Collins, S., Maes, D., Lopez Munguira, M., Šašić, M., Settele, J., Verovnik, R., Verstrael, T., Warren, M., Wiemers, M. and Wynhof, I. 2010. European Red List of Butterflies. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Van Swaay, C.A.M. & Warren, M.S., eds. 2003. Rime Butterfly Areas in Europe: Priority sites for conservation. National Reference Centre for Agriculture, Nature and Fisheries, Ministry of Agriculture, Nature Management and Fisheries, the Netherlands.

Willemse, L.P.M., Hochkirch, A., Heller, K.-G., Kati, V., Papapavlou, K. & Tzirkalli, E. 2016. *Poecilimon thessalicus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2016: e.T68459242A70591713. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-1.RLTS.T68459242A70591713.en>

Willemse, L.P.M., Hochkirch, A., Tzirkalli, E., Kati, V., Heller, K.-G. & Papapavlou, K. 2016. *Oropodisma macedonica*. The IUCN Red List of Threatened Species 2016: e.T16084459A70566548. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-1.RLTS.T16084459A70566548.en>

Willemse, L.P.M., Heller, K.-G., Hochkirch, A., Kati, V., Papapavlou, K. & Tzirkalli, E. 2016. *Eupholidoptera megastyla*. The IUCN Red List of Threatened Species 2016: e.T45462624A45462686. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-1.RLTS.T45462624A45462686.en>

World Conservation Monitoring Centre. 1996. *Morimus funereus*. The IUCN Red List of Threatened Species 1996: e.T13875A4359886. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.1996.RLTS.T13875A4359886.en>

World Conservation Monitoring Centre. 1996. *Rosalia alpina*. The IUCN Red List of Threatened Species 1996: e.T19743A9009447. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.1996.RLTS.T19743A9009447.en>

Γκουσδοβάς Θεόδωρος, Τσιπουρλιάνος Ανδρέας, Γεωργιάδης Λάζαρος, Γιαννούλης Θεμιστοκλής, Μούτου Κατερίνα, Μαμούρης Ζήσης, 2018. Μοριακή ταυτοποίηση και φυλογενετική ανάλυση αναδεικνύει νέους απλότυπους του *Austroptamobius torrentium* στη Δυτική Μακεδονία. Παρουσίαση αρ. 63. Εργαστήριο Γενετικής, Συγκριτικής και Εξελικτικής Βιολογίας, Τμήμα Βιοχημείας και Βιοτεχνολογίας, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. 40ο Επιστημονικό Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Βιολογικών Επιστημών 24-26 Μαΐου 2018. Βέροια.

Λεγάκης, Α., Γκιώκας, Σ., Κατή, Κ., Κασσάρα, Χ. και Fric, J. 2014. Μελέτη 4: Εποπτεία και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης ειδών ασπονδύλων κοινοτικού ενδιαφέροντος στην Ελλάδα. Έκθεση Α' Φάσης. Τεύχος 1ο: Κατάλογος των ειδών μελέτης. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ: 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας».

Παμπέρης Ν. Λ., 2009. Οι πεταλούδες της Ελλάδας. Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης. Εκδόσεις Παμπέρης Λ., ΚΟΑΝ. Σ768.

Παμπέρης 2020. Επικαιριοποιημένος χάρτης κατανομής πεταλούδων στην Ελλάδα
(http://www.pamperis.gr/THE_BUTTERFLIES_OF_GREECE/MAPS.html)

Ιστοσελίδες

<http://www.pamperis.gr/>

Ιχθυοπανίδα

Apostolidis, A., Triantaphyllidis, K., Kouvatsi, A., Economidis, P. S., & Tsakalidis, S. (1999). Use of molecular indices in the genetic study and management of fish populations with special emphasis on the trout (*Salmo trutta* L.) populations of Greece. *Geotechnical Scientific Issues*, 10(4), 14-24.

Balon, E. K. (1995). Origin and domestication of the wild carp, *Cyprinus carpio*: from Roman gourmets to the swimming flowers. *Aquaculture*, 129(1-4), 3-48.

Barbieri, R., Zogaris, S., Kalogianni, E., Stoumboudi, M. T., Chatzinikolaou, Y., Giakoumi, S., ... & Vardakas, L. (2015). Freshwater fishes and lampreys of Greece: An annotated checklist.

Bintoudi E. (2011). Assessing ecological water quality with benthic macroinvertebrates and fish & analyzing pressures and impacts (IMPRESS) at a Mediterranean river basin (Essonas, Greece), following EU's Water Framework Directive. MSc pp. 119+Appendix.

Chapman, C. A., & Mackay, W. C. (1984). Versatility in habitat use by a top aquatic predator, *Esox lucius* L. *Journal of Fish Biology*, 25(1), 109-115.

Cowx, I.G. & Welcomme, R.L., (1998). Rehabilitation of rivers for fish. Food & Agriculture Org.

Copp, G. H., & Fox, M. G. (2007). Growth and life history traits of introduced pumpkinseed (*Lepomis gibbosus*) in Europe, and the relevance to its potential invasiveness. In *Biological invaders in inland waters: Profiles, distribution, and threats* (pp. 289-306). Springer, Dordrecht.

Crivelli, A.J., (1996). The freshwater fish endemic to the Mediterranean region. An action plan for their conservation. *Tour du Valat Publication*, 171 p.

Crivelli, A.J. (2006a). *Chondrostoma vardarense*. The IUCN Red List of Threatened Species 2006: e.T61230A12451755.

Crivelli, A.J. (2006b). *Barbus macedonicus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2006: e.T61380A12469494.

Crivelli, A.J. (2006c). *Cobitis ohridana*. The IUCN Red List of Threatened Species 2006: e.T60773A12395460.

Crivelli, A.J. 2006d. *Rutilus basak*. The IUCN Red List of Threatened Species 2006: e.T60777A12396138

Crivelli, A.J. 2006e. *Vimba melanops*. The IUCN Red List of Threatened Species 2006: e.T22978A9404358.

Crivelli, A.J. & Kottelat, M. (2006). *Oxynoemacheilus pindus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2006: e.T61388A12458367

de Nie, H. W., & European Inland Fisheries Advisory Commission. (1987). The decrease in aquatic vegetation in Europe and its consequences for fish populations. Food and Agricultural Organization of the United Nations.

Economidis, P.S. (1991). Check list of freshwater fishes of Greece. Hellenic Society for the Protection of Nature, Athens, 47 pp.

Economidis, P. S., Bănărescu, P. M., (1991). The distributions and origins of freshwater fishes in the Balkan Peninsula, especially in Greece. *Internationale Revue der gesamten Hydrobiologie*, 76, 257-284.

Economidis, P. S., Dimitriou, E., Pagoni, R., Michaloudi, E., & Natsis, L. (2000). Introduced and translocated fish species in the inland waters of Greece. *Fisheries Management and Ecology*, 7(3), 239-250.

- Economidis, P. S. (2009). Fishes of inland waters. In A. Legakis, & P. Maragou, The Red Data Book of Threatened Animals of Greece (pp.127). Athens: Hellenic Zoological Society
- Freyhof, J. & Kottelat, M. (2008a). *Barbus balcanicus*. Η κόκκινη λίστα απειλούμενων ειδών IUCN 2008.
- Freyhof, J. & Kottelat, M. (2008b). *Gobio bulgaricus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2008: e.T135580A4152129
- Freyhof, J. & Kottelat, M. (2008c). *Gobio skadarensis*. The IUCN Red List of Threatened Species 2008.
- Freyhof, J. & Kottelat, M. (2008d). *Rhodeus meridionalis*. The IUCN Red List of Threatened Species 2008: e.T135697A4185688.
- Freyhof, J. & Kottelat, M. (2008e). *Romanogobio elimeius*. The IUCN Red List of Threatened Species 2008: e.T61378A12458053
- Freyhof, J. (2011a). *Barbus prespensis*. The IUCN Red List of Threatened Species 2011: e.T2582A9458194
- Freyhof, J. (2011b). *Pachychilon pictum* (errata version published in 2018). The IUCN Red List of Threatened Species 2011: e.T15837A136572113.
- Froese, R. and D. Pauly. Editors. (2019). FishBase. World Wide Web electronic publication. www.fishbase.org, version (02/2019).
- Frost, W. E., & Kipling, C., (1967). A study of reproduction, early life, weight-length relationship and growth of pike, *Esox lucius* L., in Windermere. *The Journal of Animal Ecology*, 651-693.
- García-Berthou, E., Alcaraz, C., Pou-Rovira, Q., Zamora, L., Coenders, G., & Feo, C. (2005). Introduction pathways and establishment rates of invasive aquatic species in Europe. *Canadian Journal of Fisheries and Aquatic Sciences*, 62(2), 453-463.
- Gessner, J., Freyhof, J. & Kottelat, M. (2010). *Acipenser gueldenstaedtii*. The IUCN Red List of Threatened Species 2010: e.T232A13042340.
- Gillet, C., & Dubois, J. P., (2007). Effect of water temperature and size of females on the timing of spawning of perch *Perca fluviatilis* L. in Lake Geneva from 1984 to 2003. *Journal of Fish Biology*, 70(4), 1001-1014.
- Gozlan, R.E., Andreou, D., Asaeda, T., Beyer, K., Bouhadad, R., Burnard, D., Caiola, N., Cakic, P., Djikanovic, V., Esmaili, H.R. & Falka, I., (2010). Pan continental invasion of *Pseudorasbora parva*: towards a better understanding of freshwater fish invasions. *Fish and Fisheries*, 11(4), 315-340.
- Gross, M.R. & Sargent, R.C., (1985). The evolution of male and female parental care in fishes. *American Zoologist*, 25(3), 807-822.
- Härmä, M., Lappalainen, A. & Urho, L., (2008). Reproduction areas of roach (*Rutilus rutilus*) in the northern Baltic Sea: potential effects of climate change. *Canadian Journal of Fisheries and Aquatic Sciences*, 65(12), 2678-2688.
- Harvey, B., (2009). A biological synopsis of northern pike (*Esox lucius*). Fisheries and Oceans Canada, Science Branch, Pacific Region, Pacific Biological Station.
- Jacoby, D. & Gollock, M. (2014). *Anguilla anguilla*. The IUCN Red List of Threatened Species 2014: e.T60344A45833138. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2014-1.RLTS.T60344A45833138.en>
- Johansson, L., & Persson, L. (1986). The fish community of temperate eutrophic lakes. IN: *Carbon Dynamics in Eutrophic, Temperate Lakes*. Elsevier Science Publishing Co., New York. 1986. p 237-266.
- Karakousis, Y., & Triantaphyllidis, C. (1990). Genetic structure and differentiation among Greek brown trout (*Salmo trutta* L.) populations. *Heredity*, 64(3), 297-304.
- Kobler, A., Klefoth, T., Wolter, C., Fredrich, F., & Arlinghaus, R. (2008). Contrasting pike (*Esox lucius* L.) movement and habitat choice between summer and winter in a small lake. *Hydrobiologia*, 601(1), 17-27.
- Koli, L., Rask, M., Viljanen, M., & Aro, E. (1988). The diet of perch, *Perca fluviatilis* L., at Tvärminne, northern Baltic Sea, and a comparison with two lakes. *Aqua Fennica*, 18(2), 1988.

Koutsikos, N., Zogaris, S., Vardakas, L., Tachos, V., Kalogianni, E., Sanda, R., ... & Economou, A. N. (2012). Recent contributions to the distribution of the freshwater ichthyofauna in Greece. *Mediterranean Marine Science*, 13(2), 268-277.

Kottelat, M. (1996). *Cyprinus carpio* (River Danube subpopulation). The IUCN Red List of Threatened Species 1996: e.T6180A12556019.

Kottelat, M. & Economidis, P.S., (2006). *Squalius orpheus*, a new species of cyprinid fish from Evros drainage, Greece (Teleostei: Cyprinidae). *Ichthyological Exploration of Freshwaters*, 17(2), 181.

Kottelat, M., & Freyhof, J., (2007). Handbook of European freshwater fishes. Publications Kottelat.

Kottelat, M. & Freyhof, J. (2008). *Cobitis vardarensis*. Η κόκκινη λίστα των απειλούμενων ειδών του IUCN. Έκδοση 2020-1

Laporte, M., J. Mattei, P. Perret, B. Roché, D. Vinyoles, M. Goren, M. Bacha, Z. Mourad, Pou I Roviram Q., P. Berrebi & P. Magnan (2012). New maximum lengths for the freshwater blenny (*Salvia fluviatilis* Asso, 1801) and length comparison between continental and island rivers. *Cybiuim* 37(4), 309-313.

Milosević, D. & D. Mrdak (2016). Length-weight relationship of nine fish species from Skadar Lake (Adriatic catchment area of Montenegro). *Journal of Applied Ichthyology*, 32, 1331-1333.

Papageorgiou, N.K., (1979). The length weight relationship, age, growth and reproduction of the roach *Rutilus rutilus* (L.) in Lake Volvi. *Journal of Fish Biology*, 14(6), 529-538.

Perdikaris, C., Ergolavou, A., Gouva, E., Nathanailides, C., Chantzaropoulos, A., & Paschos, I. (2012). *Carassius gibelio* in Greece: the dominant naturalised invader of freshwaters. *Reviews in Fish Biology and Fisheries*, 22(1), 17-27.

Rosecchi, E., Crivelli, A. J., & Catsadorakis, G. (1993). The establishment and impact of *Pseudorasbora parva*, an exotic fish species introduced into Lake Mikri Prespa (north-western Greece). *Aquatic Conservation: Marine and Freshwater Ecosystems*, 3(3), 223-231.

Rosecchi, E., Thomas, F., & Crivelli, A. J., (2001). Can life history traits predict the fate of introduced species? A case study on two cyprinid fish in southern France. *Freshwater Biology*, 46(6), 845-853.

Seferlis, M., T. Laco & D. Papadimos. (2008). Identification of human pressures and impacts on the surface waters of Aoo/Vjosa watershed. The Goulandris Natural History Museum - Greek Biotope/Wetland Centre. Thermi, Greece. 70pp.

Smith, C., Reichard, M., Jurajda, P. & Przybylski, M., (2004). The reproductive ecology of the European bitterling (*Rhodeus sericeus*). *Journal of Zoology*, 262(02), 107-124.

Specziár, A., (2004). Life history pattern and feeding ecology of the introduced eastern mosquitofish, *Gambusia holbrooki*, in a thermal spa under temperate climate, of Lake Heviz, Hungary. *Hydrobiologia*, 522(1-3), 249-260.

Teletchea, F., Fostier, A., Kamler, E., Gardeur, J. N., Le Bail, P. Y., Jalabert, B., & Fontaine, P., (2009). Comparative analysis of reproductive traits in 65 freshwater fish species: application to the domestication of new fish species. *Reviews in Fish Biology and Fisheries*, 19(4), 403-430.

Treasurer, J. W., (1988). The distribution and growth of lacustrine 0+ perch, *Perca fluviatilis*. *Environmental biology of fishes*, 21, 37-44.

Triantafyllidis, A., Bobori, D., Koliamitra, C., Gbandi, E., Mpanti, M., Petriki, O., Karaskou, N., (2011). DNA barcoding analysis of fish species diversity in four north Greek lakes. *Mitochondrial DNA*, 22 (S1), 37-42.

van Ginneken, V. J., & Maes, G. E. (2005). The European eel (*Anguilla anguilla*, Linnaeus), its lifecycle, evolution and reproduction: a literature review. *Reviews in Fish Biology and Fisheries*, 15(4), 367-398.

Vavalidis, T., Zogaris, S., Economou, A. N., Kallimanis, A. S., & Bobori, D. C. (2019). Changes in Fish Taxonomy Affect Freshwater Biogeographical Regionalisations: Insights from Greece. *Water*, 11(9), 1743.

Wang, N., & Eckmann, R., (1994). Distribution of perch (*Perca fluviatilis* L.) during their first year of life in Lake Constance. *Hydrobiologia*, 277(3), 135-143.

Xie, S., Cui, Y., Zhang, T. & Li, Z., (2000). Seasonal patterns in feeding ecology of three small fishes in the Biandantang Lake, China. *Journal of Fish Biology*, 57(4), 867-880.

Yan, Y. & Chen, Y., (2009). Variations in reproductive strategies between one invasive population and two native populations of *Pseudorasbora parva*. *Current Zoology*, 55(1), 56-60.

Záhorská, E. & Kováč, V., (2009). Reproductive parameters of invasive topmouth gudgeon *Pseudorasbora parva* (Temminck and Schlegel, 1846) from Slovakia. *Journal of Applied Ichthyology*, 25(4), 466-469.

Zogaris, S., Economou, A. N., & Dimopoulos, P. (2009). Ecoregions in the southern Balkans: should their boundaries be revised?. *Environmental Management*, 43(4), 682-697.

Žutinić, P., Jelić, D., Jelić, M., & Buj, I., (2014). A contribution to understanding the ecology of the large spot barbel-sexual dimorphism, growth and population structure of *Barbus balcanicus* (Actinopterygii; Cyprinidae) in Central Croatia. *North-Western Journal of Zoology*, 10(1), 158-166.

Λεγάκις, Α. & Μαραγκού, Π. 2009. Το Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας. Ελληνική Ζωολογική Εταιρεία, Αθήνα, 528 σελ.

Οικονομίδης, Π.Σ. (1979). Η ιχθυοπανίδα του Αώου ποταμού και οι σχέσεις της με τα γειτονικά υδάτινα συστήματα. *Πρακτικά Πρώτου Συνεδρίου της Ελληνικής Βιολογικής Εταιρείας*, 155-160

Οικονόμου, Α. Κουσουρή, Θ., Νταουλός, Χ., Μπαρμπιέρη-Τσελίκη Ρ., Στουμπούδη, Μ., Ψαρράς, Θ., Μπερταχάς, Η., Ζαχαρίας, Ι., Πατσιάς, Α., Γιακουμή, Σ., Σκουλικίδης, Ν., Διαπούλης, Α., Γκριτζαλής, Κ., Μπόγδανος, Κ., Κυριάκου, Γ., Madurel, T. (1998). Μελέτη της υφιστάμενης κατάστασης στους ταμιευτήρες Αώου και Πουρναρίου της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού. Αθήνα 161 σελ.

Οικονόμου, Α. Ζόγκαρης Σ., Χατζηνικολάου Γ., Γιακουμή Σ., Τάχος Β., Βαρδάκας Λ., Σκουλικίδης Ν., Δημητρίου Η., Μουσουλής Η., Οικονόμου Ε., (2009). Μελέτη της ιχθυοπανίδας και προτάσεις για τη διατήρηση της στην περιοχή κατασκευής του Υ/Η έργου Ιλαρίωνα. Σελ. 274+2 παραρτήματα.

Πάπιστας, Α., & Οικονομίδης, Π. Σ. (2003). Ένα εξαιρετικά μεγάλοςωμο άτομο γουλιανού, *Silurus glanis*, από τη φραγμαλίνη Πολυφύτου Κοζάνης. *Πρακτικά 11ου Πανελλήνιου Συνεδρίου Ιχθυολόγων*. Πρέβεζα, 10-13.

Σαλβαρίνα, Ι. (2006). Διατροφή και τροφικά επίπεδα των ψαριών του συστήματος της λίμνης Βόλβης. ΜΔΕ, Τμήμα Βιολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 78 σελ. + 6 σελ. Παράρτημα.

Τάχος, Β., Χαλκιάς, Β., & Μπόμπορη, Δ. (2006). Σχέσεις μηκούς-βάρους 17 ειδών ψαριών των εσωτερικών νερών της Ελλάδας. 8ο Πανελλήνιο Συμπόσιο Ωκεανογραφίας & Αλιείας. Θεσσαλονίκη, 4-8 Ιουνίου. Σελ 1-4.

Τάχος Β., Ζόγκαρης Σ., Κουτράκης Ε., Λεονάρδος Ι., Μπόμπορη Δ., Αναγνώπουλος Ν., Λουκάτος Α., Μπουρδανιώτης Ν., & Οικονόμου Α. (2015). «Πρόταση Στόχων Διατήρησης (Conservation Objectives) για κάθε είδος του Παραρτήματος II, για κάθε ΤΚΣ ή ομάδα ΤΚΣ» στα πλαίσια της Μελέτης 6 «Εποπτεία και Αξιολόγηση της Κατάστασης Διατήρησης ειδών ιχθυοπανίδας κοινωτικού ενδιαφέροντος στην Ελλάδα». ΥΠΑΠΕΝ, Αθήνα, ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΑΝΑΓΝΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ -ΕΠΕΜ Α.Ε.-ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ ΗΛΙΑΣ, Αθήνα 10 σελ.

Τσιαούση, Βασιλική (Υπεύθυνη Σύνταξης). (1996). Ειδικό Διαχειριστικό Σχέδιο για την Περιοχή Κάτω Όλυμπος (GR1420001). Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας - Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων-Υγροτόπων. Θέρμη. 234 σελ.

Τσιόνκη Ι., Χουσιδής Ι., Λεονάρδος Ι. (2019). Εκτίμηση της βιοποικιλότητας της ιχθυοπανίδας στην τεχνητή λίμνη των πηγών του Αώου και κατά μήκος του ποταμού. *Πρακτικά 17ου Πανελλήνιου Συνεδρίου Ιχθυολόγων (Διαχείριση Υδάτινων Οικοσυστημάτων: Νέες Προκλήσεις και Προοπτικές)*, 31 Οκτώβρη-3 Νοέμβρη, Ηράκλειο Κρήτης, σελ. 337-340.

Θηλαστικά

- Alcaldé, J., Juste, J. & Paunović, M. 2016. *Nyctalus lasiopterus*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2016: T14918A22015318. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-2.RLTS.T14918A22015318.en>
- Almpanidou, V., Mazaris, A.D., Mertzanis, Y., Avraam, I., Antoniou, I., Pantis, J.D., Sgardelis, S.P., 2014. Providing insights on habitat connectivity for male brown bears: A combination of habitat suitability and landscape graph-based models. *Ecological Modelling*, 286: 37-44 (<http://mazaris.net/publications-page/>)
- Batsaikhan, N., Kryštufek, B., Amori, G. & Yigit, N. 2016. *Dryomys nitedula*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2016: e.T6858A115084761. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-3.RLTS.T6858A2222806.en>
- Benda, P., Coroiu, I. & Paunović, M. 2016. *Pipistrellus pygmaeus*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2016: e.T136649A21990234. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-2.RLTS.T136649A21990234.en>
- Benda, P. & Piraccini, R. 2016. *Tadarida teniotis*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2016: e.T21311A22114995. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-2.RLTS.T21311A22114995.en>
- Bousbouras D.; L. Georgiadis; D. Chouvardas; C. Evangelou; E. Lampou; A. Karamanlidis. 2010. Identification of corridors and linkage zones for brown bear as mitigation to the impacts from the construction of E65 highway in Central Greece. 2010 IENE International Conference on Ecology and Transportation: Improving connections in a changing environment. 27/9-1/10 2010 Velence, Hungary. Book of abstracts p. 69.
- Chouvardas D., M.S. Vrahnakis, D. Bousbouras, Ch. Evangelou, E. Lampou and L. Georgiadis. 2013. Modelling habitat suitability of agrosilvopastoral landscapes for brown bear (*Ursus arctos*). *Journal of Environmental Protection and Ecology*, 14(1):162-171.
- Coroiu, I., Juste, J. & Paunović, M. 2016. *Myotis myotis*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2016: e.T14133A22051759. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-2.RLTS.T14133A22051759.en>
- Coroiu, C., Kryštufek, B., Vohralik, V. & Zagorodnyuk, I. 2008. *Spermophilus citellus*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2008: e.T20472A9204055. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2008.RLTS.T20472A9204055.en>
- GAETLICH, M. (1988). Otters in western Greece and Corfu. *IUCN Otter Specialist Group Bulletin* 3, 17-23.
- Gazaryan, S., Bucs, S. & Coraman, E. 2020. *Miniopterus schreibersii*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2020: e.T81633057A151216401. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2020-2.RLTS.T81633057A151216401.en>
- Gazaryan, S., Kruskop, S.V. & Godlevska, L. 2020a. *Myotis nattereri*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2020: e.T85733032A22052584. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2020-2.RLTS.T85733032A22052584.en>.
- Gazaryan, S., Kruskop, S.V. & Godlevska, L. 2020b. *Plecotus auritus*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2020: e.T85535522A85535860. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2020-2.RLTS.T85535522A85535860.en>
- Georgiadis L., Bousbouras D., Panagiotopoulos N., Papakostas G., Stefanidis K., Karamanlidis A.A., 2014. Brown bear (*Ursus arctos*) road mortality data in the Region of West Macedonia, Greece in the framework of development of Hellenic Roadkill Observatory. ARCTUROS, Norwegian University of Life Sciences, Department of Ecology and Natural Resource Management. Page 111. Poster presentation In: "Life for a Greener Transport infrastructure" IENE 2014 International Conference on Ecology and Transportation Malmö, Sweden, 16-19/09/2014.
- Georgiadis L., Voumvoulaki N., 2017. Environmental Policy on Roads in Greece, the Case of Egnatia Highway. IENE, Egnatia Odos SA. Oral presentation (N 90) in: 8th International Congress on Transportation Research in Greece "Transportation by 2030: Trends and Perspectives". Thessaloniki 28-29 September 2017.

Georgiadis L., D. Bousbouras, G. Giannatos 2006. Via Egnatia case in Greece, an overview of the intervention. Oral presentation in: International Scientific – Technical Conference "Influence of transport infrastructure on nature" 13-15 September 2006 Poznan, Poland. Proceedings (2007) P. 113-118.

Haritakis I. Papaioannou & Vassiliki I. Kati. 2007. Current status of the Balkan chamois (*Rupicapra rupicapra balcanica*) in Greece: Implications for conservation. Belg. J. Zool. 137 (1): 33-39

Hutterer, R., Kryštufek, B., Yigit, N., Mitsain, G., Meinig, H. & Juškaitis, R. 2016a. *Muscardinus avellanarius*. The IUCN Red List of Threatened Species 2016a: e.T13992A110268032.

Hutterer, R., Kryštufek, B., Yigit, N., Mitsain, G., Palomo, L.J., Henttonen, H., Vohralik, V., Zagorodnyuk, I., Juškaitis, R., Meinig, H. & Bertolino, S. 2016b. *Myodes glareolus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2016: e.T4973A115070929. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-3.RLTS.T4973A22372716.en>

Juste, J. & Alcalde, J. 2016. *Rhinolophus euryale*. The IUCN Red List of Threatened Species 2016: e.T19516A21971185. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-2.RLTS.T19516A21971185.en>

Juste, J. & Paunović, M. 2016a. *Hypsugo savii*. The IUCN Red List of Threatened Species 2016: e.T44856A22072380. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-3.RLTS.T44856A22072380.en>

Juste, J. & Paunović, M. 2016b. *Myotis blythii*. The IUCN Red List of Threatened Species 2016: e.T14124A22053297. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-2.RLTS.T14124A22053297.en>

Karamanlidis A.A., Skrbínšek T., Hernando M.deG., Krambokoukis L., Munoz-Fuentes V., Bailey Z., Nowak C., Stronen A.V., 2017. History-driven population structure and asymmetric gene flow in a recovering large carnivore at the rear-edge of its European range. The Genetics Society. <https://doi.org/10.1038/s41437-017-0031-4>

Karamanlidis AA, de Gabriel Hernando M, Georgiadis L, Kusak J (2016) Activity, movement, home range and habitat use of an adult gray wolf in a Mediterranean landscape of northern Greece. *Mammalia* 81:95–99

Karamanlidis A.A., Hernando M.deG., Krambokoukis L., Gimenez O., 2015. Evidence of a large carnivore population recovery: Counting bears in Greece. *Journal for Nature Conservation* 27 (2015) 10-17. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jnc.2015.06.002>.

Karamanlidis A.A., Hornigold K., Krambokoukis L., Papakostas G., Stefanidis K., Quaglietta L., 2013. Occurrence, food habits, and activity patterns of Eurasian otters *Lutra lutra* in northwestern Greece: implications for research and conservation. DOI 10.1515/mammalia-2013-0096 *Mammalia* 2013; aop

Karamanlidis AA, Beecham J, Bousbouras D, de Gabriel Hernando M, Evangelou C, Georgiadis L, Grivas K, Krambokoukis L, Panagiotopoulos N, Papakostas G, Petridou V, 2012. Bear - vehicle collisions: a holistic approach to evaluating and mitigating the effects of this new conservation threat to brown bears in Greece. Page 64, Oral presentation In: 21st International Conference on Bear Research and Management, New Delhi, India, 26-30 November

Karamanlidis AA, Beecham J, de Gabriel Hernando M, Georgiadis L, Grivas K, 2012. Monitoring the effects of the Egnatia highway (Siatista - Krystallopygi) on wildlife in Greece. Page 153, Oral presentation In: "Safeguarding ecological functions across transport infrastructure" IENE International Conference. Swedish Biodiversity Centre, Potsdam, Germany, 21-24/10/2012.

Karamanlidis A.A., Amato G., Androukaki E., Czarnomska S., Dendrinis P., Georgiadis L., Jędrzejewska B., Krambokoukis L., Niedziatkowska M., Psaradellis M., Schultz J., 2012. The Hellenic bear, monk seal and wolf registers: paving new ways for large carnivore conservation in Greece through genetic monitoring. Pages 77-78. Oral presentation in: 12th International Congress on the Zoogeography, Ecology and Evolution of Southeastern Europe and the Eastern Mediterranean, Athens, Greece, 18-22/06/2012.

Karamanlidis, A. A., Straka, M., Drosopoulou, E., de Gabriel Hernando, M., Kocijan, I., Paule, L., & Scouras, Z. (2011). Genetic diversity, structure and size of an endangered brown bear population threatened by highway construction in the Pindos Mountains, Greece. *European Journal of Wildlife Research*, 58, 511-522.

Karamanlidis, A.A., Sanopoulos, A., Georgiadis, L., Zedrosser, A. 2011. Structural and economic aspects of human-bear conflicts in Greece. *Ursus* 22 (2):141-151. doi: 10.2192/URSUS-D-10-00016.1

Karamanlidis AA, Georgiadis L, 2009. Brown bear habitat fragmentation in Greece: monitoring the effects of the construction of the "E65" highway. *International Bear News*, 18(2):16.

Kati V., Kassara C., Vassilakis D., Papaioannou H., 2020. Balkan Chamois (*Rupicapra rupicapra balcanica*) Avoids Roads, Settlements, and Hunting Grounds: An Ecological Overview from Timfi Mountain, Greece. *Diversity* 2020, 12, 124; doi:10.3390/d12040124

Kruskop, S.V., Godlevska, L., Bücs, S., Çoraman, E. & Gazaryan, S. 2020. *Myotis daubentonii*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2020: e.T85342710A22054773. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2020-2.RLTS.T85342710A22054773.en>.

Mazaris A.D., Papanikolaou A.D., Barbet-Massin M., Kallimanis A.S., Jiguet F., et al. (2013) Evaluating the Connectivity of a Protected Areas' Network under the Prism of Global Change: The Efficiency of the European Natura 2000 Network for Four Birds of Prey. *PLoS ONE* 8(3): e59640. doi:10.1371/journal.pone.0059640

Melovski D., Von Arx M., Avukatov V., Breitenmoser-Würsten C., Durovic M., Elezi R., Gimenez O., Hoxha B., Hristovski S., Ivanov G., Karamanlidis A., Lanz T., Mersini K., Perovic A., Ramadani A., Sanaja B., Sanaja P., Schwaderer G., Spangenberg A., Stojanov A., Trajce A., Breitenmoser U., 2018. Using questionnaire surveys and occupancy modelling to identify conservation priorities for the Critically Endangered Balkan lynx *Lynx lynx balcanicus*. *Oryx*

Melovski, D., Breitenmoser, U., von Arx, M., Breitenmoser-Würsten, C. & Lanz, T. 2015. *Lynx lynx ssp. balcanicus* (errata version published in 2016). *The IUCN Red List of Threatened Species* 2015: e.T68986842A87999432.

Paunović, M. 2016a. *Myotis capaccinii*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2016: e.T14126A22054131. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-2.RLTS.T14126A22054131.en>

Paunović, M. 2016b. *Myotis bechsteinii*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2016: e.T14123A22053752. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-2.RLTS.T14123A22053752.en>

Paunović, M. & Juste, J. 2016. *Pipistrellus nathusii*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2016: e.T17316A22132621. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-2.RLTS.T17316A22132621.en>. Downloaded on 23 August 2019.

Papaioannou H (2016) The Balkan Chamois (*Rupicapra rupicapra balcanica* Bolkay, 1925) in Greece. Phd Thesis. In: Department of Environmental and Natural Resources, p. 264. University of Patras, Patras, Greece.

Papaioannou H (2015) Current status and conservation management of Balkan chamois (*R. balcanica*) in Greece. In: Antonucci A, Di Domenico G (eds) Chamois international congress. Lama dei Peligni, Majella National Park, Italy, pp 111–122

Papaioannou H. & Vassiliki I. Kati. 2007. Current status of the Balkan chamois (*Rupicapra rupicapra balcanica*) in Greece: Implications for conservation. *Belg. J. Zool.* 137 (1): 33-39

Piraccini, R. 2016a. *Barbastella barbastellus*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2016:e.T2553A22029285. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-3.RLTS.T13992A22222242.en>

Piraccini, R. 2016b. *Myotis emarginatus*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2016: e.T14129A22051191. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-2.RLTS.T14129A22051191.en>

Piraccini, R. 2016c. *Rhinolophus ferrumequinum*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2016: e.T19517A21973253. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-2.RLTS.T19517A21973253.en>

Stojanov A., Ivanov Gj., Avukatov V., Trajce A., Karamanlidis A., Georgiadis L., Krambokoukis L., and Melovski D., 2012. Brown Bear Conservation Action Plan for the Prespa Lakes' Watershed. Project "Landscape Scale Conservation in the Prespa Lake Basin – Transboundary Species and Habitat Conservation Action Plans". Final Report pp 54.

Taylor, P. 2016. *Rhinolophus hipposideros*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2016: e.T19518A21972794. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2016-2.RLTS.T19518A21972794.en>

Tony Hutson, Friederike Spitzenberger, Stéphane Aulagnier, Zoltan Nagy 2007. *Myotis aurascens*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2007: e.T136553A4310180. Downloaded on 23 August 2019.

Votsi N-E, Mazaris AD, Kallimanis AS, Zomeni MS, Vogiatzakis IN, Sgardelis SP, Pantis JD (2012). Road effects on habitat richness of the Greek Natura 2000 network. *Nature Conservation* 1: 53–71. doi:10.3897/natureconservation.1.2086

Yamaguchi, N., Kitchener, A., Driscoll, C. & Nussberger, B. 2015. *Felis silvestris*. *The IUCN Red List of Threatened Species* 2015: e.T60354712A50652361. <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2015-2.RLTS.T60354712A50652361.en>

Αναγνωστόπουλος Ι., Δ. Μπούσμπουρας & Σ. Μπουρδάκης 1995. Οι επιπτώσεις στην μελισσοκομία από τις αρκούδες στην Δυτική Μακεδονία. 4η Διεθνής Μελισσοκομική Διημερίδα. Κέα. 17-18/9/1994. Μελισσοκομική Επιθεώρηση 1995. 9(1) σελ.19-22

ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ. 2011. Τεχνική έκθεση για την αντιμετώπιση ατυχημάτων με άτομα καφέ αρκούδας (*Ursus arctos*) στον κάθετο άξονα της Εγνατίας οδού «Σιάτιστα – Κρυσταλλοπηγή, ΚΑ45». Καθορισμός τομέων υψηλού κινδύνου για την τοποθέτηση ενισχυμένης περίφραξης. Θεσσαλονίκη, Δεκέμβριος 2011. 1 – 54.

ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ-Καλλιστώ, 2008. Δελτίο Τύπου για τροχαίο και επανένταξη και τελικό θάνατο νεαρής αρκούδας στον Πολύμυλο Κοζάνης (Πολύμηλος).

Γεωργιάδης, Λ. 2009. Πρόγραμμα παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιπτώσεων στα μεγάλα θηλαστικά και στα ενδιαίτητά τους από την κατασκευή της Εγνατίας οδού, στην περιοχή σύνδεσης του τμήματος «Παναγία - Γρεβενά» της Εγνατίας οδού με τον οδικό άξονα κεντρικής Ελλάδας. Τελική αναφορά. ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ. Θεσσαλονίκη, Φεβρουάριος 2009: 1-195.

Γεωργιάδης Λ., 2010. Θάνατοι αρκούδων στον οδικό άξονα Φλώρινας – Αμυνταίου. Φωτογραφικό Υπόμνημα. ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ.

Γεωργιάδης Λ, (συντ). 2009. Κάθετος Άξονας Εγνατίας: Σιάτιστα – Κρυσταλλοπηγή. Προτάσεις βελτίωσης για την ασφαλή διέλευση των οχημάτων και την αποτροπή της απομόνωσης των πληθυσμών της άγριας πανίδας. ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, ΚΑΛΛΙΣΤΩ, Θεσσαλονίκη, 22 σελ.

Γεωργιάδης Λάζαρος (συν) 2009. Οδηγός Ορθών Πρακτικών Ανάπτυξης ΑΠΕ στα Ορεινά Οικοσυστήματα. Γενικές αρχές και συστάσεις για τη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα. ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, Θεσσαλονίκη, 18 σελ.

Γεωργιακάκης Παναγιώτης, Καυκαλέτου – Ντιέζ Άρτεμις, Παπαδάτου Έλενα. 2020. Τα χειρόπτερα των ελληνικών περιοχών του Δικτύου Natura2000. Συμβολή στην επικύρωση των ΤΕΔ. Μέρος II. Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Ηλιόπουλος Γιώργος, 2018. Η κατάσταση διατήρησης του λύκου στην Ελλάδα, ζητήματα σύγκρουσης και τρόποι αντιμετώπισης. σ.78. Καλλιστώ Π.Ο

Καραμανλίδης, Α.Α. (συντ.) 2011. 1η Γενετική απογραφή του πληθυσμού της καφέ αρκούδας (*Ursus arctos*) στην Ελλάδα. Τελική αναφορά προς το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ. Θεσσαλονίκη, Αύγουστος 2011. 1- 87.

Καραμανλίδης, Α.Α.(συντ.) 2011. Η κατάσταση της καφέ αρκούδας (*Ursus arctos*) στην περιοχή του κάθετου άξονα της Εγνατίας οδού «Σιάτιστα – Κρυσταλλοπηγή». Τελικός απολογισμός ερευνητικής δράσης με την υποστήριξη της VODAFONE (Ιούλιος 2010 – Ιούλιος 2011). ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ. Θεσσαλονίκη, Οκτώβριος 2011. 1-80.

Καραμανλίδης, Α.Α. (συντ.) 2010. Η κατάσταση της καφέ αρκούδας (*Ursus arctos*) στον νομό Γρεβενών. Τελικός απολογισμός ερευνητικής δράσης με την υποστήριξη της VODAFONE (Ιούνιος 2009 – Ιούνιος 2010). ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ. Θεσσαλονίκη, Σεπτέμβριος 2010. 1-85.

Μπούσμπουρας Δ. και Χ. Ευαγγέλου. 2010. Διερεύνηση για την καταλληλότητα ενδιαιτημάτων με σκοπό την επανεισαγωγή του ελαφιού στο Γράμμο. 7ο Πανελλήνιο Λιβαδοπονικό Συνέδριο: Λιβαδοπονία και ποιότητα ζωής. Ξάνθη 14-16/10/2010. Πρακτικά συνεδρίου σελ 281-286.

Μπούσμπουρας Δ., Χ. Ευαγγέλου 2010. Μελέτη Επανεισαγωγής Ελαφιού και Αγριόκουρκου στον Γράμμο. 70 σελ. Παραρτήματα. Αρκτούρος. ΝΑ Καστοριάς. Πρόγραμμα Πίνδος.

Μπούσμπουρας Δ., (συντ.) 2008. Αντισταθμιστικά μέτρα για το περιβάλλον από την κατασκευή και τη λειτουργία του εθνικού οδικού άξονα Δ65- Διερεύνηση ένταξης έργων στο Γ' και το Δ' ΚΠΣ. Μέρος Α: Ανασκόπηση της διεθνούς εμπειρίας - Θεσμικό πλαίσιο για την εφαρμογή στην Ελλάδα. Μέρος β: Αντισταθμιστικά μέτρα για την οδό Ε65, σελ. 212, χάρτες, παραρτήματα. ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον.

Μπούσμπουρας Δ. & Λ. Γεωργιάδης. 2007 Οδικοί άξονες και μεγάλα θηλαστικά. Αντιμετώπιση του κατακερματισμού των βιοτόπων των μεγάλων θηλαστικών στην Ελλάδα με έμφαση στο πρόβλημα της θανάτωσης αρκούδας από τροχαία ατυχήματα στη Δυτική Μακεδονία. 10 σελ, χάρτες, παράρτημα.

Μπούσμπουρας, Δ., Γεωργιάδης, Λ., Alonso, S., Phirriard, C., Ruiz, R.C., Aubin, E., 2012. Διερεύνηση τροφικών συνηθειών της βίδρας σε λίμνες της δυτικής Μακεδονίας. Προφορική παρουσίαση στο 6ο Πανελλήνιο Συνέδριο Οικολογίας. Οικολογική Έρευνα στην Ελλάδα: τάσεις προκλήσεις και εφαρμογές. Αθήνα. Πρόγραμμα-Περιλήψεις. Σ 130.

Παπαϊωάννου, Ι. Χαρητάκης, 2005. Αγριόγιδο στα όρια της επιβίωσης. Β' Έκδοση, Ιωάννινα, 104 σελ

ΣΤΕΝΑ ΑΛΙΑΚΜΟΝΑ: ΕΖΔ GR1210002

Αθανασίου Χρυσούλα, Υφαντής Γιώργος Μπούσμπουρας Δημήτρης, Δεμερτζή Αλεξάνδρα 2015. Αλιάκμονας το ποτάμι που μας ενώνει. Εκπαιδευτικό υλικό για την τεχνητή λίμνη Πολυφύτου και τον ποταμό Αλιάκμονα. Πρόγραμμα Leader: Παραγωγή ενημερωτικού υλικού και δράσεις ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης για τον υγρότοπο της Λίμνης Πολυφύτου και της ευρύτερης περιοχής. Οικολογική Κίνηση Κοζάνης.

Δημαλέξης, Α. Μπούσμπουρας, Δ., Καστρίτης, Θ., Μανωλόπουλος Α. και Sarania V. (Συντονιστές Έκδοσης) 2009. Τελική αναφορά προγράμματος επαναξιολόγησης 69 Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά για τον χαρακτηρισμό τους ως Ζωνών Ειδικής Προστασίας της Ορνιθοπανίδας. Κοινοπραξία Δημαλέξης – Μπούσμπουρας. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον ΥΠΕΧΩΔΕ, Αθήνα. Περιοχή που δεν εντάχθηκε στις ΖΕΠ

Δήμος Βέροιας 2016. Επιχειρησιακό πρόγραμμα 2016 – 2019. Μέρος Α: Στρατηγικός Σχεδιασμός

Μπούσμπουρας Δ. 2015 Λίμνη Πολυφύτου. Φυσικό περιβάλλον, Βιοποικιλότητα, Ορνιθοπανίδα. για την περιοχή της λίμνης Πολυφύτου, το φυσικό περιβάλλον και την βιοποικιλότητα με έμφαση στην Ορνιθοπανίδα. 64 σελ.

Σημανίκας Εμμ. Ι.. 2019. Διαχειριστική Μελέτη Δάσους Πολυδένδρου – Καταλωνίων Δήμου Βέροιας. Διαχειριστική περίοδος: 2020-2029.

Τουπλικιώτης Α., Βήτος Α.. 2009. Διαχειριστική Μελέτη Διακατεχόμενου Δάσους Τιμίου Προδρόμου Περιφέρειας Δασαρχείου Βέροιας για την Διαχειριστική Περίοδο 2009-2018.

Τσιάρας Δ., Παλάσκας Δ.. 2009. Διαχειριστική Μελέτη Ιδιωτικού Δάσους Γεωργιανών Περιοχής Δασαρχείου Βέροιας για την Διαχειριστική Περίοδο 2010 – 2019.

Χατζόπουλος Γ., Μπονάνου Ε. 2018. Διαχειριστική Μελέτη Δημόσιου Δάσους Μικρής Σάντας Περιφέρειας Δασαρχείου Βέροιας για την Διαχειριστική Περίοδο 2018 -2027.

Χατζόπουλος Γεώργιος, Κουτσουγιάννη Στεργιανή. 2017. Διαχειριστική Μελέτη Συνιδιόκτητου δάσους Πολυδενδρίου 2017-2026

ΟΡΟΣ ΟΛΥΜΠΟΣ: ΕΖΔ – ΖΕΠ GR1250001

International Co-ordinating Council of the Man and the Biosphere (MAB) Programme. Twenty-ninth session. FINAL REPORT UNESCO Headquarters, 196 pp. SC-17/CONF.229/15. Paris 12 – 15 June 2017

Δήμος Δίου – Ολύμπου 2012 Επιχειρησιακό πρόγραμμα Δήμου Δίου – Ολύμπου. 2012 – 2014. Α' Φάση. Στρατηγικό σχέδιο

Δήμος Ελασσόνας 2016. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, Β φάση. Επιχειρησιακός Σχεδιασμός 2015-2019.

Δήμος Ελασσόνας 2016. Επιχειρησιακό - Α' Φάση: Στρατηγικός Σχεδιασμός 2015-2019

Ένωση «Τεχνοομοιόσταση», «Υλωρική» και «Λουβιτάκης Γ. Γεώργιος», 2015. «Εποπτεία και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης ειδών ασπονδύλων κοινοτικού ενδιαφέροντος στην περιοχή αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Ολύμπου». Παραδοτέα Δ' Φάσης. Εθνικός Δρυμός Ολύμπου, ΥΠΕΚΑ.

Ένωση «Τεχνοομοιόσταση», «Υλωρική» και «Λουβιτάκης Γ. Γεώργιος», 2015. «Εποπτεία και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης ειδών θηλαστικών κοινοτικού ενδιαφέροντος στην περιοχή αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Ολύμπου». Παραδοτέα Δ' Φάσης. Εθνικός Δρυμός Ολύμπου, ΥΠΕΚΑ.

Ιωαννίδης Γ. (συντ). 2015 Εποπτεία και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών αμφιβίων και ερπετών κοινοτικού ενδιαφέροντος στην περιοχή αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Ολύμπου. Γεωανάλυση ΑΕ. Φορέας Διαχείρισης του Εθνικού Δρυμού Ολύμπου.

Μαλαμίδης Γ., Ανδρεδάκης Π., Μαλακού Μ., Πισώκας Λ., Ρωμανός Λ. 1988. Γενικό Διαχειριστικό Σχέδιο (Master plan) Εθνικού Δρυμού Ολύμπου. 117 σελ. + Παραρτήματα.

Μπούσμπουρας Δ & Γ. Μπλιώνης 2000. Όλυμπος - Χαράδρα Ενιπέα. Από την θάλασσα έως την ψηλότερη κορυφή της Ελλάδας. Αναπτυξιακή Λιτοχώρου – Ολύμπου ΑΕ & Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία. σελ 16

Μπούσμπουρας Δ. (συντ.) 2008. Παρακολούθηση της κατάστασης διατήρησης της ορνιθοπανίδας και του αγριόγιδου στον «Εθνικό Δρυμό Ολύμπου» σελ 141. Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Ολύμπου. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ".

Μπούσμπουρας Δ. (συντ.). 2015. Εποπτεία και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών ορνιθοπανίδας κοινοτικού ενδιαφέροντος στην περιοχή αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Ολύμπου. Φορέας Διαχείρισης του Εθνικού Δρυμού Ολύμπου (2015: Δ Φάση 138 σελ., παραρτήματα / 2015: Γ Φάση 90 σελ., παραρτήματα / 2014: Β' φάση. 65 σελ., παραρτήματα. / 2014: Α' φάση. 49 σελ, παραρτήματα.)

Μπούσμπουρας Δ. 2021. Οδηγίες για την διατήρηση ή την δημιουργία θέσεων αναπαραγωγής λοφιοφόρου τρίτωνα. Στον ιστότοπο: www.koutsomili.wordpress.com

Μπούσμπουρας Δημήτρης 2021. Έκθεση κατευθυντηρίων οδηγιών αναφορικά με τις απαιτήσεις του μακεδονικού τρίτωνα (*Triturus carnifex macedonicus*). Έργο «Επιστημονική καθοδήγηση της δράσης της δημιουργίας θέσεων αναπαραγωγής του μακεδονικού τρίτωνα (*Triturus carnifex macedonicus*) και της απομάκρυνσης απειλών». ECOSTUDIES PC , Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Ολύμπου. 14 σελ.

Μπούσμπουρας Δημήτρης 2021. Ετήσια έκθεση προόδου για το έτος 2021. Έργο «Επιστημονική καθοδήγηση της δράσης της δημιουργίας θέσεων αναπαραγωγής του μακεδονικού τρίτωνα (*Triturus carnifex macedonicus*) και της απομάκρυνσης απειλών». ECOSTUDIES PC , Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Ολύμπου 23 σελ. + παράρτημα

Μπούσμπουρας Δ. 2001. Τα πουλιά του Ολύμπου. σελ. 343 – 349. στο: Κουρουζίδης Σ. (επιμέλεια) 2001. Όλυμπος. Κείμενα και εικόνες δύο αιώνων. Πιερική Αναπτυξιακή ΑΕ & Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη. σελ. 412

Ομάδα μελέτης 2000. Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη Ενιπέα Ολύμπου. Δήμος Λιτοχώρου - ΥΠΕΧΩΔΕ (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον).

Τρίγγου Ρ., Ι. Κοντοζήση, Δ. Μπούσμπουρας 2008. Γνωριμία με την φύση της προστατευόμενης περιοχής Εθνικού Δρυμού Ολύμπου. Πακέτο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. (δύο πακέτα: για το δημοτικά και για το γυμνάσιο) Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία.

ΠΙΕΡΙΑ ΟΡΗ: ΕΖΔ GR1250002

Gerasimidis A., S. Panajiotidis, N Athanasiadis 2008. Five decades of rapid forest spread in the Pieria Mountains (N. Greece) reconstructed by means of high-resolution pollen analysis and aerial photographs. *Veget Hist Archaeobot* (2008) 17:639–652.

Gerasimidis A. & S. Panajiotidis 2010. 9. Flambouro, Pieria Mountains (northern Greece), Grana, 49:1, 76-78, DOI: 10.1080/00173130903407571

Μπούσμπουρας Δ. 2001. Η ορνιθοπανίδα των Πιερίων. 3^ο Περιβαλλοντικό Συνέδριο. Ένωση Συντακτών Επαρχιακού Τύπου. Πιέρια 9-10/6/2001.

Μπούσμπουρας Δ. 2004. Καταγραφή της πανίδας της περιοχής των Πιερίων. Πρόγραμμα ΕΤΕΡΠΣ – Προστασία Περιβάλλοντος και Βιώσιμη Ανάπτυξη «Προστασία – ανάδειξη του περιβάλλοντος και προώθηση της τοπικής βιώσιμης ανάπτυξης στα Πιέρια Όρη» σελ.60, χάρτες. Πιερική Αναπτυξιακή, ΥΠΕΧΩΔΕ

Ηλιάδης Μ. 2018. Διαχειριστική Μελέτη Δημοσίου Συμπλέγματος Καταφυγίου ΑΓ. Κυριακής, Διαχειριστική Περίοδος 2015 – 2024.

Μπατσάρα Δ.-Κουκούλης Α. 2013. Διαχειριστική Μελέτη Δημοτικού Δάσους ΤΚ Μηλιάς Δήμου Κατερίνης, Διαχειριστική Περίοδος 2013-2022.

Αμπατζής Θ.. 2013. Διαχειριστική Μελέτη του Δημόσιου Δασικού Συμπλέγματος Σκοτεινών – Φτέρης – Λιβαδιού – Πλατανορέματος. Διαχειριστική Περίοδος 2014-2023.

Κλαπάνης Π. - Αμπατζής Θ. 2011. Διαχειριστική Μελέτη Δημοσίου Δασικού Συμπλέγματος Ρητίνης – Βρύας, Διαχειριστική Περίοδος 2011-2020.

ΥΛΩΡΙΚΗ Ε.Ε 2013. Διαχειριστική Μελέτη Ιδιωτικού Δάσους Ελατοχωρίου Πιερίας, Διαχειριστική Περίοδος 2015-2024.

Καραθάνας Ι. 2013. Διαχειριστική Μελέτη Συνιδιόκτητου Δάσους Ορεινόν Τμήμα Παληοζάζακον Πιερίας, Διαχειριστική Περίοδος 2013-2022.

Παλάσκας Δ. – Ζαχαριάδης Α. 2010. Διαχειριστική Μελέτη Δημοτικού Δάσους Βελβεντού, Διαχειριστική Περίοδος 2010 – 2019.

Μπίτος Τ.-Κτιούλης Θ. 2013. Διαχειριστική Μελέτη Συνιδιόκτητου Δάσους Καρυών Πιερίας, Διαχειριστική Περίοδος 2014-2023.

Χρυσοπολίτου Βασιλική και Σ. Ντάφης (συντονιστές έκδοσης) 2014. Προτεινόμενα μέτρα για την προσαρμογή της δασικής διαχείρισης στην κλιματική αλλαγή στα τέσσερα δασικά οικοσυστήματα του έργου LIFE+ AdaptFor - Β' έκδοση. Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων-Υγροτόπων (ΕΚΒΥ). Θέρμη. 58 σελ.

ΟΡΟΣ ΤΙΤΑΡΟΣ: ΕΖΔ GR1250003

Αμπατζής Θ., Κοσμίδου Δ.. 2017. Διαχειριστική Μελέτη Δημόσιου Δασικού Συμπλέγματος Αγίου Δημητρίου – Λιβαδιού Ν. Πιερίας. Διαχειριστική Περίοδος 2018-2027.

Αμπατζής Θ.. 2013. Διαχειριστική Μελέτη του Δημόσιου Δασικού Συμπλέγματος Σκοτεινών – Φτέρης – Λιβαδιού – Πλατανορέματος. Διαχειριστική Περίοδος 2014-2023.

Καραθάνας Ι.. 2013. Διαχειριστική Μελέτη Συνιδιοκτήτου Δάσους «Ορεινόν Τμήμα Παληοζάζακον» Π.Ε. Πιερίας για την 10ετία 2013-2022.

Μιχατρίδης Χ. 2007. Διαχειριστική Μελέτη Δημοτικού Δάσους Καστανιάς Δήμου Σερβίων, Διαχειριστική Περίοδος 2007 – 2016.

Μπούσμπουρας Δημήτρης 2021. Ετήσια έκθεση προόδου για το έτος 2021. Έργο «Επιστημονική καθοδήγηση της δράσης της δημιουργίας θέσεων αναπαραγωγής του μακεδονικού τριτόωνα (*Triturus carnifex macedonicus*) και της απομάκρυνσης απειλών». ECOSTUDIES PC , Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Ολύμπου. 23 σελ. + παράρτημα

Μπούσμπουρας Δ. 2021. Το έγκλημα της ασφάλτου για την άγρια ζωή. (αναφορά στο πρόβλημα θανάτωση σαλαμνδρών στην περιοχή). Στον ιστότοπο: www.koutsomili.wordpress.com

ΚΟΡΥΦΕΣ ΟΡΟΥΣ ΓΡΑΜΜΟΣ: ΕΖΔ – ΖΕΠ GR1320002

Alexiou B, Manios N., Chatzinikos E. & N. Papageorgiou 2001 Elements of ecology of the Grey Partridge at Grammos mountan in Greece. Proceedings of XXVth International Congress of the International Union of Game Biologists IUGB and the IXth International Symposium Perdix Vol. 2.

Bousbouras D. & S. Bourdakis 1997. The amphibians and reptiles of some mountainous areas of West Macedonia (Greece). Biologia Gallo - Hellenika Vol. 24(1), pp 5-22.

Bousbouras D. (coordinator) 2001. Preliminary Study for the Conservation of Transborder Area in Grammos & Morava (Albania – Greece). Πρόγραμμα LIFE/NATURE: "Εφαρμογή διαχειριστικών σχεδίων στην Ροδόπη και στον Γράμμο". Αρκτούρος, Υπ. Γεωργίας, Περιφέρεια Δυτ. Μακεδονίας, Περιφέρεια Ηπείρου, Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας & Θράκης, Ευρωπαϊκή Ένωση - Γεν. Διευθ. XI. Θεσσαλονίκη. 120 σελ, παραρτήματα, χάρτες GIS.

Αναπτυξιακή Ηπείρου 2009. Επικαιροποίηση και συμπλήρωση της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (Ε.Π.Μ.) των περιοχών του δικτύου NATURA 2000: «Κορυφές Όρους Γράμμος» (GR 1320002) και εκπόνηση ΕΠΜ για την περιοχή: «Όρος Δούσκον, Ωραιόκαστρο, δάσος Μερόπης, κοιλάδα Γορμού, λίμνη Δελβινάκιου» (GR 2130010)».

ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ – CRONOS SECURITY ΕΠΕ 2006. Τοποθέτηση καμερών παρακολούθησης Άγριας Ζωής Αρκούδας, Λύκου και Αρπακτικών πουλιών (στο Περιβαλλοντικό Κέντρο Αρκτούρου και στον Γράμμο) στο πλαίσιο του έργου «Κοινωνία της Πληροφορίας»

Αρκτούρος 2002. Ο δικός μου Γράμμος. Εκπαιδευτικό υλικό: Ειδική συλλογή εντύπων και άλλων υλικών (βίντεο, χαρτών, φύλλων εργασίας) για τους μαθητές και του εκπαιδευτικούς με σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση. Πρόγραμμα LIFE/NATURE: "Εφαρμογή διαχειριστικών σχεδίων στην Ροδόπη και στον Γράμμο". (συγγραφή κειμένων και επιστημονική υποστήριξη της εκπαιδευτικής ομάδας)

Γκατζογιάννης Σ. (υπεύθ. εκπόνησης) 2000. Σχέδιο Διαχείρισης των Οικοτόπων Μαύρης Πεύκης Β. Γράμμου και Ειδική Διαχείριση Πιλοτικής Περιοχής (Υποτμήματα: 5γ, 6α, 6β, 6γ και 6δ). LIFE/NATURE: "Εφαρμογή διαχειριστικών σχεδίων στην Ροδόπη και στον Γράμμο". ΕΘΙΑΓΕ, Αρκτούρος 185 σελ., χάρτες.

Δήμος Κόνιτσας 2015. Επιχειρησιακό πρόγραμμα 2015-2019 Α' φάση Στρατηγικός σχεδιασμός

Δήμος Νεστορίου 2015. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Νεστορίου 2014-2019

Κέντρο Πληροφόρησης Γράμμου στο Νεστόριο (2002): Οργάνωση της έκθεσης του Κέντρου Πληροφόρησης από ομάδα αποτελούμενη από τους: Δ. Μπούσμπουρα, Γ. Κοράκη (δασολόγο), Β. Πετρίδου, Χ. Κρομιάδου (εκπαιδευτικούς), Κ. Χατζάρα (ειδικό πληροφορικής και πολυμέσων), Γ. Αναστασόπουλο (διευθυντή Αρκτούρου). Υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE/NATURE: "Εφαρμογή διαχειριστικών σχεδίων στην Ροδόπη και στον Γράμμο".

Κομηνός Θ. Βαλκανικός λύγκας, σε: Λεγάκης, Α. & Μαραγκού, Π. (επιμ. εκδ). 2009. Το Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας. Ελληνική Ζωολογική Εταιρεία, Αθήνα, 528 σελ.

Κοράκης Γ. και Γερασιμίδης 2004 Καταγραφή, ταξινόμηση και χλωριδική σύνθεση των υγροτοπικών ενδιαιτημάτων των ψευδαλπικών λιβαδιών του όρους Γράμμος. Σελ 199 – 204. ΛΙΒΑΔΙΑ ΤΩΝ ΠΕΔΙΝΩΝ ΚΑΙ ΗΜΙΟΡΕΙΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ: ΜΟΧΛΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ - Πρακτικά 4ου Πανελληνίου Λιβαδοπονικού Συνεδρίου Βόλος, 10 – 12 Νοεμβρίου 2004

Κοράκης Γ, Δ. Μπούσμπουρας, Β. Πετρίδου 2002. Διαδρομές στον Γράμμο. σελ 21. Αρκτούρος. (ειδική έκδοση με κείμενα και χάρτη)

Μπούσμπουρας Δ. & Γ. Ιωαννίδης, 1991. Παρατηρήσεις και συλλογή στοιχείων για απειλούμενα είδη και τους βιοτόπους τους σε Κοζάνη, Καστοριά (Λίμνη Καστοριάς, Γράμμος, Λιανοτόπι, Μυροβλήτης).

Πρόγραμμα απογραφής της πανίδας, Τομέας Οικολογίας και Ταξινομικής, Τμήμα Βιολογίας Πανεπ. Αθηνών. (εσωτερική αδημοσίευτη μελέτη)

Μπούσμπουρας Δ. (συντ.) 2008. Παρακολούθηση ειδών της πανίδας του Γράμμου 2008. Αρκούδα, αρπακτικά πουλιά, τρίτωνες, αγριόγιδο. ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, ΝΑ Καστοριάς. INTERREG IIIA Κοινές στρατηγικές και συνεργασία για την αναβάθμιση και προστασία των περιβαλλοντικών πόρων του Γράμμου.

Μπούσμπουρας Δ. (Συντονιστής-Υπεύθυνος Σύνταξης) 1999. Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη για την περιοχή Γράμμου & Β.Δ. Βοΐου. Πρόγραμμα LIFE-NATURE «ΑΡΚΤΟΣ-2η φάση» (Αρκτούρος, ΥΠΕΧΩΔΕ, Υπ. Γεωργίας, Ευρωπαϊκή Ένωση Γεν. Διευθ. XI). Θεσσαλονίκη. Τόμος Α σελ. 324, Τόμος Β σελ. 156, Τόμος Γ σελ. 78 παραρτήματα, χάρτες GIS, φωτογραφίες.

Μπούσμπουρας Δ. 1999. Φάκελος δημοσιοποίησης Σχεδίου Προεδρικού Διατάγματος για το Εθνικό Πάρκο Γράμμου. Έκθεση Τεκμηρίωσης, Σχέδιο ΠΔ, χάρτης., σελ 66. Πρόγραμμα LIFE-NATURE «ΑΡΚΤΟΣ-2η φάση» (Αρκτούρος, ΥΠΕΧΩΔΕ, Υπ. Γεωργίας, Ευρωπαϊκή Ένωση Γεν. Διευθ. XI).

Μπούσμπουρας Δ. 2006. Πινακίδες ερμηνείας περιβάλλοντος στον Γράμμο. Τεχνικά στοιχεία για την κατασκευή και τοποθέτηση, αναγκαίες εργασίες για την δημιουργία τους. σελ 13, παράρτημα. ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ.

Μπούσμπουρας Δ. 2006. Χωροθέτηση, σχεδιασμός και οργάνωση χώρου τροφοδοσίας αρπακτικών πουλιών (ταϊστρος) για τον ασπροπάρη (*Neophron percnopterus*) στον Γράμμο. σελ 22, παραρτήματα. ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ.

Μπούσμπουρας Δ. (συντ.) 2008. Παρακολούθηση ειδών της πανίδας του Γράμμου 2008. Αρκούδα, αρπακτικά πουλιά, τρίτωνες, αγριόγιδο. ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, ΝΑ Καστοριάς. INTERREG IIIA Κοινές στρατηγικές και συνεργασία για την αναβάθμιση και προστασία των περιβαλλοντικών πόρων του Γράμμου

Μπούσμπουρας Δ. 2013. Χαρτογράφηση της βλάστησης των ορέων Γράμμου (Δυτική Μακεδονία) και Προσδιορισμός πιθανών σημείων ανάφλεξης. Πρόγραμμα LIFE08ENV/GR/000558 ΚΑΛΧΑΣ: Ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος ανάλυσης για την αποτελεσματική πυροπροστασία των δασών (με εφαρμογή στον Γράμμο και το όρος Τρόοδος στην Κύπρο). Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Terra Nona ΕΠΕ, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, ONEX Hellenic AE, ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, Ένωση Κοινοτήτων Κύπρου.

Μπούσμπουρας Δ., Σ. Γκατζογιάννης, Γ. Μερτζάνης, Ομάδα χωροτακτών WWF-Ελλάς, και Γ. Γουδέλης 1995. Εξειδίκευση προδιαγραφών για την σύνταξη Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης «Περιοχής Ειδικής Προστασίας Βορείου Γράμμου». Πρόγραμμα ΑΡΚΤΟΣ [ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, WWF-Ελλάς, ΕΕΠΦ, ΥΠ.ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (DG XI)], σελ. 21, χάρτης.

Μπούσμπουρας Δ., Χ. Ευαγγέλου 2010. Μελέτη Επανεισαγωγής Ελαφιού και Αγριόκουρκου στον Γράμμο. 70 σελ. Παραρτήματα. Αρκτούρος, ΝΑ Καστοριάς. Πρόγραμμα Πίνδος.

Μπούσμπουρας 2000. Οрниθοπανίδα σε δάση μαύρης πεύκης στον Β. Γράμμο. Προτάσεις για διαχείριση συμβατή με την διατήρηση της βιοποικιλότητας. Πρόγραμμα LIFE/NATURE: "Εφαρμογή διαχειριστικών σχεδίων στην Ροδόπη και στον Γράμμο". Αρκτούρος, Υπ. Γεωργίας, Περιφέρεια Δυτ. Μακεδονίας, Περιφέρεια Ηπείρου, Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας & Θράκης, Ευρωπαϊκή Ένωση - Γεν. Διευθ. XI. Θεσσαλονίκη. 38 σελ.

Μπούσμπουρας δ 2020. Γράμμος. Ατελέσφορες προσπάθειες προστασίας 30 ετών. Στον ιστότοπο: www.koutsomili.wordpress.com

Παπαναστάσης Β., Ι. Ισπικούδης, Μ. Βραχνάκης, Κ. Ιώβη, Γ. Τσουγκράκης και Δ. Μπούσμπουρας. 2001. Ειδική Λιβαδοπονική Μελέτη Λιβαδιών Κορυφών Όρους Γράμμος. Εργ. Λιβαδικής Οικολογίας Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Πρόγραμμα LIFE/NATURE: "Εφαρμογή διαχειριστικών σχεδίων στην Ροδόπη και στον Γράμμο". Αρκτούρος, Υπ. Γεωργίας, Περιφέρεια Δυτ. Μακεδονίας, Περιφέρεια Ηπείρου, Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας & Θράκης, Ευρωπαϊκή Ένωση - Γεν. Διευθ. XI. Θεσσαλονίκη. 79 σελ, παραρτήματα.

Σαράφης Φ. 2012. Διαχειριστική Μελέτη Δημοσίου Δασικού Συμπλέγματος Βορείου Γράμμου, Διαχειριστική Περίοδος 2012-20019.

Ιωάννου Α., Σαράφης Φ., Χαριζάνος Ι. 2018. Διαχειριστική Μελέτη Δημοσίου Δασικού Συμπλέγματος Νοτίου Γράμμου, Διαχειριστική Περίοδος 2018-2027.

Τσιτούρα Π. 2005. *Διαχειριστική Μελέτη Δημοσίου Δάσους Πληκατίου Γοργοποτάμου, Διαχειριστική Περίοδος 2005 – 2014.*

Καζανά Α., Καράτζιος Γ. 2000. *Διαχειριστική Μελέτη Δημοσίου Δάσους Αετομηλίτσας, Διαχειριστική Περίοδος 2000 – 2009.*

Χατζηρούμπης Ν. 2006. *Διαχειριστική Μελέτη Δημοσίου Δάσους Φούρκας Πλαγιάς, Διαχειριστική Περίοδος 2006-2015.*

Καζανά Α. 2017. *Διαχειριστική Μελέτη Δημοτικού Δάσους Κεφαλοχωρίου, Διαχειριστική Περίοδος 2018-2027.*

ΜΤΚ Μακεδονική Τεχνική Εταιρεία. 2018. *Διαχειριστική Μελέτη Δημοτικού Δάσους Επταχωρίου, Διαχειριστική Περίοδος 2015-2024.*

ΟΙΚΟΔΑΣΙΚΗ – Ζήκος Ε. 2012. *Διαχειριστική Μελέτη Δημοτικού Δάσους Ασημοχωρίου, Διαχειριστική Περίοδος 2012 – 2021.*

Τσιτούρα Π. 2000. *Διαχειριστική Μελέτη Δημοτικού Δάσους Αετομηλίτσας,, Διαχειριστική Περίοδος 2001 – 2010.*

Μπαλτογιάννη Φ. 2013. *Πίνακας Υλοτομίας Συνιδιόκτητου Δάσους Ασημοπήγαδο – Καρούτι, Διαχειριστική Περίοδος 2013-2014.*

ΟΡΟΣ ΒΕΡΝΟΝ - ΚΟΡΥΦΗ ΒΙΤΣΙ: ΕΖΔ GR1340006

Bousbouras D. & S. Bourdakis 1997. The amphibians and reptiles of some mountainous areas of West Macedonia (Greece). *Biologia Gallo - Hellenika* Vol. 24(1), pp 5-22.

Bousbouras D. & Y. Ioannidis 1994. Amphibien und Reptilien des Prespa- Nationalparks und der Gebirgsregion um Florina (Mazedonien, Griechenland). *Salamandra*, vol. 30, no 3, pp. 209- 220

Αθανασίου Χ., Ρ. Καρούσου , Δ. Μπούσμπουρας, Κ. Ποιραζίδης, Ε. Χανλίδου, Γ. Ιωαννίδης και Μ. Αναγνωστοπούλου 1993. Μελέτη αναγνώρισης και διαχείρισης φυσικού περιβάλλοντος στο δασόκτημα Ραδόσι, Φλώρινα. WWF - Ελλάς, ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ Θεσσαλονίκη, σελ. 181

Γεωργιάδης Λ., (συντ.) 2007. Καταγραφή στοιχείων για την πανίδα στον ορεινό όγκο Περιστερίου (Βέρνο – Βαρνούντας). Υποέργο «Αναγνώριση οικοτόπων και επεξεργασία στοιχείων» του έργου «Δράσεις Προστασίας Ορεινών Όγκων με άξονα την αρκούδα». Πρόγραμμα INTERREG IIIA: Ελλάδα-ΠΓΔΜ 2000-2006. Τελική Αναφορά. ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ. Θεσσαλονίκη. Ιανουάριος 2007.1-99.

Δήμος Καστοριάς 2016. Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού του Δήμου Καστοριάς 2015-2019

Δήμος Φλώρινας 2015. Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού

Κοράκης Γ., 2006. Καταγραφή στοιχείων για τους τύπους οικοτόπων και τη χλωρίδα. Υποέργο: «Αναγνώριση οικοτόπων και επεξεργασία στοιχείων» του έργου «Δράσεις Προστασίας Ορεινών Όγκων με άξονα την αρκούδα». Πρόγραμμα INTERREG III A: Ελλάδα-Π.Γ.Δ.Μ. 2000-2006. ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, Θεσσαλονίκη. σ.32.

Προκοπίου Δ., Β. Τσελέντης, Λ. Γεωργιάδης, Δ. Μπούσμπουρας, Β. Πετρίδου. 2010. Οικοτουρισμός και Τουριστική Ανάπτυξη Ορεινών Περιοχών: Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ στην περιοχή του Όρους Βέρνον. 6ο Διεπιστημονικό Διαπανεπιστημιακό Συνέδριο του Ε.Μ.Π. και του ΜΕ.Κ.Δ.Ε. του Ε.Μ.Π. «Η ολοκληρωμένη ανάπτυξη των ορεινών περιοχών». Μέτσοβο, 16-19 Σεπτεμβρίου 2010.

Χουβαρδάς Δ., Μπούσμπουρας Δ., Ισπικούδης Ι., Κουράκλη Π., Δαγλάρογλου Μ. 2011. Εφαρμογή συστήματος παρακολούθησης του περιβάλλοντος στον Νομό Καστοριάς με τη χρήση δεικτών υγείας τοπίου. Επιστημονική επετηρίδα της σχολής Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Τόμος ΜΕ/2002/45– Αφιέρωμα προς τιμή του αιμνήστου καθηγητή Νικολάου Ι. Στάμου.

Χαριζάνος Ι. 2014. *Διαχειριστική Μελέτη Δημοσίου Δασικού Συμπλέγματος Κορεστίων ΠΕ Καστοριάς Διαχειριστική Περίοδος 2010-2019.*

Κάλφας Δ. 2006. Διαχειριστική Μελέτη Συνιδιόκτητου Δάσους Δροσοπηγής, Διαχειριστική Περίοδος 2006-2015.

Σαμαρά Ε. 2016. Διαχειριστική Μελέτη Δημοτικού Δάσους Ασπρογγείων, Δήμου Αμυνταίου Διαχειριστική Περίοδος 2015-2024.

Γιαννούχος Κ. 2016. Διαχειριστική Μελέτη Δημοτικού Δάσους Νυμφαίου Δήμου Αμυνταίου, Διαχειριστική Περίοδος 2016-2025.

Παπαϊωάννου Π. 2014. Διαχειριστική Μελέτη Δημοσίου Δάσους Σκοπιάς, Κολχικής, Άνω Υδρούσας, Κάτω Υδρούσας ΠΕ Φλώρινα, Διαχειριστική Περίοδος 2010-2019.

Δημητρίου Κ. 2009. Διαχειριστική Μελέτη Δημοσίου Δάσους Βιτσίου, ΠΕ Φλώρινας, Διαχειριστική Περίοδος 2010-2019.

Ιωάννου Α., Σαράφης Φ. 2016. Διαχειριστική Μελέτη Δημοσίου Δασικού Συμπλέγματος Βιτσίου, ΠΕ Καστοριάς, Διαχειριστική Περίοδος 2016-2025.

ΜΤC Μακεδονική Τεχνική Εταιρεία. 2019. Διαχειριστική Μελέτη Δημοτικού Δασοκτήματος ΤΚ Οξυάς, Δήμου Καστοριάς, ΠΕ Καστοριάς, Διαχειριστική Περίοδος 2020-2029.